

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

PRAXE VÍRY

KAŽTE
EVANGELIUM

- 8 Rozhovor s generálním sekretářem ERC Petrem J. Vinšem – A. Rozbořilová
13 Praxe víry? – J. Hoblík
27 Školy Evangelické akademie: ZŠ Filipka – D. Ženatá
43 Reportáž z Fortny – J. Hofmanová

KURZY CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A UNIVERZITY TŘETÍHO VĚKU

Chcete studovat evangelickou teologii v rámci celoživotního vzdělávání a Univerzity třetího věku? V tradici jirchářských extenzí šedesátých let? S novými pohledy 21. století? V letním semestru AR 2022/23 pokračuje nabídka vynikajících kurzů. Kromě Prahy také v Olomouci a v Plzni.

PRAHA

- O eschatologii s *prof. Janem Štefanem*,
doc. Petrem Gallusem a *dr. Ondřejem Kolářem*
- O Starém zákoně, jeho dějinách a literatuře
s *prof. Martinem Prudkým*, *prof. Filipem Čapkem* a *doc. Petrem Slámou*
- + Komentované exkurze protestantskou Prahou s *doc. Otou Halamou*

OLOMOUC

- O eschatologii s *prof. Janem Štefanem*,
doc. Petrem Gallusem a *dr. Ondřejem Kolářem*

PLZEŇ

- O české reformaci s *doc. Otou Halamou*

Začínáme 17. února 2023. Podrobnější informace
naleznete na našich webových stránkách.

PŘIHLÁŠKY PODÁVEJTE NA STUDIJNÍM ODDĚLENÍ ETF UK!

☎ 221 988 216 ✉ OFFICE@ETF.CUNI.CZ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *L. Teca*
- 8** Univerzální spiritualita ani model církve neexistuje – *A. Rozbořilová*
- 13** Praxe víry? – *J. Hoblík*
- 15** Na čem stojí sbor? – *L. Ridzoňová*
- 16** Soustředit se na to podstatné – *O. Kolář*
- 18** Otázka na tělo – *A. Rozbořilová*

MOJE CÍRKEV

- 27** Filipka – církevní základní škola – *D. Ženatá*
- 30** Bohoslužby bez hranic – *A. Rozbořilová*
- 31** Kolik mladých teologů se vejde do telefonní budky? – *J. Tomeš*
- 32** Zázraky v Krabčicích – *V. Erdingerová*
- 35** Návštěva krajanských sborů na Ukrajině – *J. Hofman*
- 36** Církev vděčně přijímá dědictví – *J. Hofman*
- 37** Návštěva ze Saska – *A. Rozbořilová*
- 38** Sbírka kázání bude vycházet elektronicky – *A. Rozbořilová*
- 39** Vzpomínka na pana faráře Jaroslava Vodu – *V. Hálová*

DIAKONIE

- 42** Nejmenším i jejich rodičům – *A. Šůra*

SLOVO

- 43** Obnovitelné zdroje aneb reportáž z kláštera – *J. Hofmanová*
- 45** Kaplan, nebo farář? Komunita, nebo církev? – *V. Glancová*
- 47** Jakým jazykem mluví Bůh? – *A. Rozbořilová*
- 50** Plodit i v nečase – *J. Radová*
- 51** Prohlášení ERC k válce na Ukrajině a k situaci ukrajinských uprchlíků – *Valné shromáždění ERC v ČR*
- 52** Usednout ke společnému stolu – *A. Rozbořilová*
- 54** Když se Bůh neděje, tak není – *L. Ridzoňová*
- 55** Fikce a láska – *M. Fůrová*
- 56** Poslední slovo – *S. Flek*

ÚVODNÍK

Spolek divných lidí

Raná církev žila prvních několik staletí v ilegalitě. V římské říši se s jednotlivými císaři střídala období příměří a pronásledování křesťanů. Samotného Ježíše Krista popravili. Od počátku jsou mezi křesťany hádky a rozkoly. Skoro vždycky jsme byli outsideri. Zkrátka spolek divných lidí. Pohledem zpět zní až neuvěřitelně, že něco tak chatrného a podivného mohlo vydržet vůbec pár let, natož pak dvě tisíciletí! Asi je pravda, že lidskými silami by církev nejspíš zanedlouho zanikla, stejně jako zaniká a pomíjí vše pozemské. Ale církev je tu od Boha. Je to Boží projekt s lidstvem. Jsme a máme být jiní. Máme být solí země, světlem světa. Pán Bůh chce, aby tu církev byla, a proto ji neustále vytahuje z bryndy. Proto jí dává dar Ducha svatého, aby byla živoucím společenstvím.

Proto tu církev je, ne naopak. Ne až bude vše připraveno, uklizeno, nažehleno, teprve pak pozveme Pána Boha, aby se k nám přišel podívat. Církev není chrám dokonalosti, ale mnohem spíše provizorní přístřešek. Proto je v pořádku, že se potýkáme s těžkostmi. Že na své cestě klopýtáme, tápeme. Že hledáme, zkoušíme, učíme se. I dnes čelíme rozličným výzvám. Počet členů církve dlouhodobě klesá. Je třeba zajistit samofinancování. Hovoří se o potřebě restrukturalizace seniorátů. Dokud ale budeme vše dělat s upřímnou touhou následovat Krista, nemusíme se bát. Církev je jako lodička, jejímž stěžněm je Kristův kříž. Dokud bude Kristus naším kormidelníkem, nemusíme mít strach z toho, že ztroskotáme. Pro letošní rok jsme připravili cyklus s názvem Praxe víry. Věříme, že v našem časopise budete nacházet i v nadcházejícím roce inspiraci, povzbuzení i duchovní občerstvení.

Dobrý vstup do roku 2023 přeje

Adéla Rozbořilová

Druhý ročník studentské soutěže učí všímat si jeden druhého

Výzva „Nestůj stranou...!“ je ústředním tématem druhého ročníku lidskoprávní soutěže pro žáky a studenty, kterou v polovině prosince 2022 společně vyhlásily Českobratrská církev evangelická, Nadace Albatros a organizace Post Bellum. Záštitu nad ní převzal předseda Senátu Parlamentu České republiky pan Miloš Vystrčil.

Soutěž probíhá ve dvou věkových kategoriích. Žáci a studenti od 10 do 15 let mají za úkol napsat dopis svým spolužákům, jehož tématem je válka na Ukrajině. „Popište, jak své nově přichozí kamarády vnímáte. Jak přemýšlíte nad nastalou situací, co vám přináší? Co vám bere? Jak vnímáte postoj naší společnosti nebo jednotlivců k ruské agresi na Ukrajině? Co byste chtěli vzkázat svým novým ukrajinským sousedům?“ Tak povzbuzují organizátoři na webu e-cirkev.cz/soutez, kde jsou také vyvěšena kompletní pravidla.

A dopisy budou vzájemné – ukrajinské děti mohou sdělit svým českým spolužákům, co mají na srdci, jak se jim v Česku žije, jaké překážky musejí denně překonávat. „Poslední měsíce změnil život tisícům lidí. Mnohým z nás to přineslo nové zkušenosti, setkání, přátele. Události, které jsme dosud znali jen z dokumentárních filmů nebo z vyprávění babiček a dědečků, nyní nečekaně sami prožíváme. Chtěli bychom dát možnost českým, ale i ukrajinským žákům a studentům vyjádřit se k tomu, co právě prožívají,“ přibližuje motivaci k vyhlášení soutěže Valerie Stulíková, která má v evangelické církvi na starost pomoc lidem z Ukrajiny.

Druhá soutěžní kategorie není tak úzce spjata s válečným konfliktem, je určena pro žáky a studenty ve věku od 16 do 21 let a jejich práce mohou mít kromě literární také audiovizuální podobu (dopis, esej, fejeton, foto, video, komiks, audio, podcast, meme, fotomontáž, obraz, koláž aj.).

Téma „Nestůj stranou...!“ se má pojmout v co nejširším lidskoprávním kontextu: „Kdy jsem nezůstal stát stranou a aktivně se o něco zasadil? Bylo mi to (ne)příjemné? Mělo to nějaký výsledek? Je u nás někdo, kdo stojí stranou, kdo je opomíjen, koho přehlízíme? Co by pomohlo, aby se situace změnila? Je něco, za co stojí bojovat? Co stojí za to bránit? A má každý člověk dispozice k tomu, aby vystoupil a o něco se zasazoval, někomu nebo něčemu pomáhal...?“

Soutěž vstupuje do svého druhého ročníku. V roce 2022 se v ní sešlo na 50 prací a vítěze pomáhali vybírat mimo jiné Pavel Fischer, diplomat a senátor – předseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost, bývalá Veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová, emeritní synodní senior ČCE Daniel Ženatý nebo novinářka a moderátorka Nora Fridrichová.

Úspěšní řešitelé se i letos mohou těšit na hodnotné ceny – elektroniku a knihy v první kategorii, ve druhé pak na první tři oceněné čeká finanční odměna ve výši 5000, 3000 a 2000 Kč.

Soutěžní práce je možné odevzdávat výhradně elektronicky na výše uvedené webové stránce, a to do 15. února 2023. Vyhlášení vítězů se uskuteční na jaře roku 2023 v rámci Týdnů proti rasismu.

Hof, foto: ARO

Církevní granty zaznamenaly rekordní ročník

Poslední listopadový den roku 2022 vyhlásila synodní rada (SR) výsledky grantových žádostí z tzv. Diakonických a rozvojových projektů (DaRP). Českobratrská církev evangelická v nich od roku 2017 rozděluje prostředky, které získává v rámci majetkového vyrovnání se státem. Jde o finance, které sbory investují zejména do aktivit a projektů s veřejným přehledem. Ať už se jedná o diakonickou práci, misijní aktivity a rozvoj společenství, či otevřenost různým skupinám v místě, kde sbor působí. V posledních letech se k těmto účelům přidávají navíc i tzv. „zelená opatření“, s jejichž pomocí evangelické sbory posilují svoji společenskou odpovědnost a snižují environmentální dopad své činnosti.

K rozdělení bylo v rámci této výzvy vyčleněno celkem 6,25 milionu Kč. Grantová komise hodnotila necelou šedesátku došlých projektových žádostí z různých koutů Česka, které se ucházely o podporu v celkové výši téměř 9 milionů Kč. K podpoře nakonec doporučila celkem 47 z nich. Deset projektů podporu nezískalo, a to buď že nesplnily formální požadavky a nebylo možné jejich záměr objektivně posoudit, nebo žádost sboru už předtím nedoporučil příslušný seniorský výbor.

A protože podpořené projekty žádaly o finance v celkové výši téměř 7,3 milionu Kč, rozhodla se SR navýšit původní vyčleněné prostředky (6,25 mil. Kč) o více než jeden milion s cílem sbory v jejich činnosti maximálně podpořit. Toto mimořádné navýšení pomůže mimo

jiné s investicemi do energetických úspor sborových areálů v situaci, kdy na ně dopadají důsledky růstu cen energií. Částka bude uhrazena z fondu DaRP. V programu „Diakonická práce“ se tak podpory dočkaly sbory v Novém Jičíně (Bezpečně a bez bariér do kostela) a v Ústí nad Labem (Komunitní centrum).

Program „Rozvoj sborů, výchova a vzdělávání“ podpoří v letošním roce celkem 23 záměrů. Mezi jinými třeba evangelickou zahradu v Mělníce, rozvoj kazatelské stanice v Karvině, stromovou kapli na farním dvoře v Praze-Libni, hudební workshopy pro děti a mládež v Růždce nebo dílčí projekty škol Evangelické akademie.

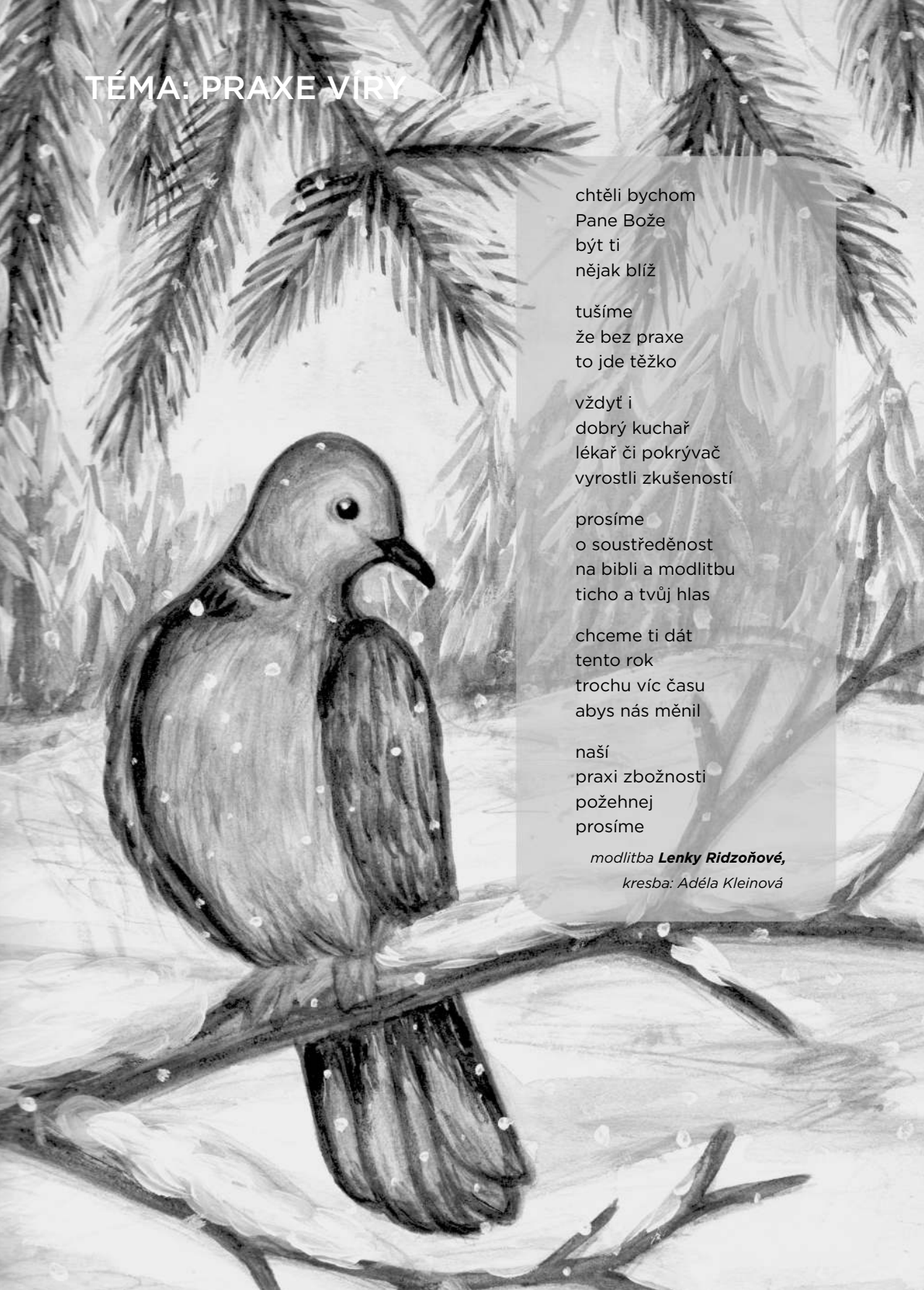
Celkem 22 projektů uspělo v programu „Sbory ČCE a životní prostředí“. Zde se jedná převážně o systémy fotovoltaičských elektráren na střechy sborových budov, dále tepelná čerpadla či výměny oken a zateplení objektů nebo třeba efektivnější hospodaření s dešťovou vodou.

Církevní dotace tvoří vždy jen část nákladů daného projektového záměru, další finance mají sbory zajištěny z jiných zdrojů – z vlastních prostředků, z dalších grantů a dotací či od sponzorů a dárců. Souhrnná částka, která bude v roce 2023 investována v evangelických sborech na realizaci zmíněných projektů, tedy činí (včetně externích zdrojů) více než 16,2 milionu Kč.

Některé projekty byly navíc schváleny jako dvouleté. Zde se počítá s další investicí přes 1,2 milionu Kč z církevních zdrojů DaRP v roce 2024 a s celkovým rozpočtem (včetně externích zdrojů) přesahujícím 3,1 milionu Kč.

Hof

TÉMA: PRAXE VÍRY

chtěli bychom
Pane Bože
být ti
nějak blíž

tušíme
že bez praxe
to jde těžko

vždyť i
dobrý kuchař
lékař či pokrývač
vyrostli zkušeností

prosíme
o soustředěnost
na bibli a modlitbu
ticho a tvůj hlas

chceme ti dát
tento rok
trochu víc času
abys nás změnil

naší
praxi zbožnosti
požehnej
prosíme

*modlitba **Lenky Ridzoňové,***

kresba: Adéla Kleinová

Víra ukazuje na budoucnost

„Neboj se, jen věř!“ (Mk 5,36c)

Léto Páně 2023 začíná. Než se dostaneme k bodu, kdy budeme moci hodnotit, jaký to byl rok, zda přinesl nějaký obrat k lepšímu, proteče mnoho potu a bohužel možná i krve (káž jsem špatným prorokem). Soudě podle událostí, zděděných z roku minulého, které hýbou světem a naší myslí, nás čeká dlouhá cesta do neznáma. A proč ne cesta víry? Proč ne s Českým bratrem, který se letos na toto téma (praxe víry) zaměří? Tímto psaním se nesnažím o úvod k celoročnímu tématu ČB, ale o úvahu o víře s přáním, aby naše putování tímto rokem bylo s vírou a nadějí.

Víru vám ani nemusím definovat, udělal to za nás kdysi pán, který napsal dopis Židům (11,1): „Víra pak je opodstatnění věcí, v něž se doufá, přesvědčení o skutečnostech, jež se nevidí.“ (*Pavlíkův studijní překlad*) Tato definice mi říká, že víra ukazuje na budoucnost. A je neoddelitelná od naděje a důvěry. Celá jedenáctá kapitola dopisu Židům je velmi významný text o biblické víře. Autor jmenuje řadu starozákonních postav, našich předků, na cestě víry. Tímto vymezuje biblickou víru a vyzývá nás k zamyšlení nad její povahou. Není to víra ve stylu „každý v něco věříme“ nebo „věřím ve vítězství Argentiny na mistrovství světa v Kataru“.

Můžeme vnímat víru jako široký pojem, ale ta biblická je specifická svým odkazem na Boha. (Možná proto se ekumeničtí překladatelé uchýlili rovnou k výkladu, když překládají Žd 11,1 slovy „Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme“. V zájmu upřesnění se dopustili faulu proti textu v originálu – srovnej s Pavlíkovým výstižnějším zněním).

Biblická víra je tedy o Bohu, který zve k rozvaze, odvaze a vytrvalosti. To je smysl těchto sta-

rozákonních ilustrací, které nám připomínají, jak naši předkové prožívali svou víru, svou zkušenost s živým Bohem, ukazují, jaké zkoušky překonávali, co je motivovalo a jak se starali o své potomky, tedy i o nás, aby ta specifická víra žila dál a my s ní, v naději, která vyústí jedinečným adventem na konci věků (Mt 28).

Naši předkové měli schopnost i touhu vidět dál za hranice světa, kterým byli obklopeni. Dokázali čelit překážkám a vzdorovat. Víra jim pomáhala přeměnit nemožné, neuchopitelné, neuvěřitelné ve slibné vyhlídky. Noe postavil koráb jako naději nového začátku, zestárlí Abraham a Sára přijali slib o potomku, protože život jde prostě dál, Mojžíš se postavil faraónovi a zachránil svůj lid z otroctví, protože Bůh je dárce svobody, nevěstka Rachab vítá a zachraňuje zvědy s přesvědčením, že slouží dobru. Gedeón podniká osvobozovací válku a ujišťuje se, že Bůh mu dá vítězství. Víra je pro všechny opak rezignace, množení úsilí.

Co společného můžeme mít s adresáty dopisu Židům? Zřejmě nejistotu, strach a hrozbu ztráty odvahy (viz např. Žd 2,1 a 10,35). Proto je autor vyzývá, aby upřeli zrak k cíli a vytrvali na cestě, která k němu vede. Když to shrneme, citovaná 11. kapitola nám říká něco jako: ►

„Pamatujte na ty, kteří před vámi chodili ve víře a kteří přes všechny těžkosti, kterým museli čelit, nezavrhli důvěru v Boha. Nechť vám jejich příklad slouží jako podnět!“ Víra je jistota, že Bůh své sliby dodrží. Ta jistota nás však nezbavuje permanentního napětí mezi tím, čím žijeme dnes, a tím, co očekáváme. Jestli máme strach ze současnosti, hledme na budoucnost s nadějí. Ovšem platí zároveň, že zítřek se buduje již dnes. Víra není nečinné čekání na dobu, kdy Bůh splní své sliby, to čekání je spojeno s posláním.

Je třeba být na nohou a jít budoucnosti vstříc jako Abraham, putovat po poušti s vidinou zaslíbené země jako Mojžíš, stavět koráb jako Noe, abychom přečkali bouře, vyrazit do boje za svobodu jako Gedéon. Jako Rachab otevřeme

své domovy hostům, kteří hledají útočiště, pomozme jim budovat jejich a svou budoucnost. Potřebujeme být vytrvalí... (Žd 10,36) „A co ještě mám říkat? Vždyť mi nepostačí čas, budu-li vypravovat o Gedeónovi a Barakovi i Samsónovi a Jefthovi i Davidovi a Samuelovi i prorocích, kteří skrze víru poráželi království, působili spravedlnost, domohli se příslibů... od slabosti přecházeli k moci, stávali se silnými ve válce, na útěk zaháněli vojska cizáků...“ (Studijní překlad Miloše Pavlíka) Teď řekni něco ty, pokračuj v úvaze o víře... Co je pro tebe víra? Nechť tě inspiruje Bible a Český bratr. Medituj i nad Ježíšovými slovy: „Neboj se, jen věř.“

Leonardo Teca, foto: Robert Mekiš

ROZHOVOR S RELIGIONISTOU A GENERÁLNÍM SEKRETÁŘEM ERC PETREM J. VINŠEM

Univerzální spiritualita ani model církve neexistuje

O víře, církvi a její pozici ve světě v ekumenickém horizontu

Petr Jan Vinš vystudoval teologii, religionistiku a předovýchodní archeologii na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a na Teologické fakultě Bernské univerzity ve Švýcarsku. Působí jako starokatolický a anglikánský duchovní. Od roku 2016 je ve funkci generálního sekretáře Ekumenické rady církví (ERC). Překládá prózu a poezii z angličtiny, němčiny a jidiš. Přes tyto seriózní aktivity si najde prostor i pro humor. Sám sebe označuje za „nenažraného preláta“, míchá koktejly a sbírá manžetové knoflíčky a sady pro poslední pomazání.

Co je vlastně běžná agenda generálního sekretáře ERC?

Když to velice zjednoduším, generální sekretář vede každodenní agendu ERC. To znamená na jedné straně stimulaci kontaktů mezi jednotlivými církvemi navzájem. Pak je tam segment mezinárodní spolupráce, to znamená vztahy s velkými mezinárodními ekumenickými grémii, jako je Konference evropských církví, Světová rada církví a další. Z mého pohledu nejzásadnější role je, že vystupuji jako reprezentant církví vůči státu a různým státním institucím, ať už to jsou ministerstva, různé státní úřady, ozbrojené sbory. To je poměrně rozsáhlá součást té agendy. ERC zde nejčastěji vystupuje jako

rovnocenný partner s Českou biskupskou konferencí.

ERC má 13 řádných členů, připočítáme-li římské katolíky a pozorovatelské církve, dostaneme se těsně pod dvacítku. Jak náročné je tyto různé hlasy ukočírovat?

Ty hlasy zaznívají v různých ohledech na různé strany. Máme tu církve, které přináležejí k různě liturgické tradici – pravoslavnou, starokatolicou, evangelikální, letniční. Nemám rád dělení na konzervativní a liberální, ale jsou tam církve, které mají tendenci být liberálnější, např. právě Českobratrská církev evangelická. Jsou tam ale i církve, které jsou spíš na té konzervativní straně. Pluralita je velká. Moje zkušenost je taková, že ERC je grémium z velké části pragmatické. To znamená, že se zabývá těmi věcmi, kde má smysl spolupracovat a kde je reálná šance něčeho dosahovat. Ty problematické věci se spíše neřeší, protože je zřejmé, že by to nikam nevedlo.

Zhmotňuje se v tom vícehlasí nějaká společná touha, pozice ve světě?

Určitě ano. Já se domnívám, že v tomhle ohledu je naší největší devízou právě sektorální pastore. To znamená služba lidem bez ohledu na vyznání, bez ohledu na náboženství, která je realizována prostřednictvím kaplanů, ať už ve věznicích, v nemocnicích, v armádě, u policie. Teď se diskutuje i o dalších, třeba v sociálních službách. Myslím, že je to obrovská věc, která se povedla a která na světě téměř nemá obdoby – ta služba se děje skutečně nekonfesně a v duchu toho nejryzejšího ekumenismu. Je k dispozici a poskytována prostě všem. To je něco, co je nesmírně cenné a vůbec ne samozřejmé.

Co je podle vás tím hlavním posláním církve v dnešním světě? A proměnilo se vůbec?

Hlavním posláním církve ve světě je zvěstovat Boží slovo a hlásat evangelium. Je to tak od začátku a až do konce se to nezmění. Na

druhou stranu se prostředky, jakými evangelium zvěstujeme, samozřejmě mění. Dokonce se měnit musí, protože v okamžiku, kdy bychom zatvrdli na nějakém stavu, který bychom třeba považovali za krásný a dokonalý, se staneme skanzenem a vlastně přestaneme být živým společenstvím, které promlouvá k neustále se proměňujícímu světu. Čili základní poslání se podle mě určitě nezměnilo, ale samozřejmě může nabývat různé podoby. K němu se pak přidružují další věci. Církev například vždycky měla nějaký charitativní element, který vychází z toho, že nás Ježíš vyzývá k lásce k bližnímu. Ten charitativní element může mít podobu péče o nemocné, o uprchlíky, o Boží stvoření atd. Je ale důležité nezapomenout, že není tím úplně primárním, co církev dělá. Její hlavní poslání je a vždycky bude zvěstovat evangelium. Všechno ostatní z toho vyplývá.

O církvi jedni tvrdí, že by měla být strážkyně věčných hodnot a odolávat vlivům společenského ovzduší, jiní naopak prosazují přesvědčení, že církev by měla být otevřena dění v současnosti a držet s ním krok. Co je podle vás správná cesta?

Samozřejmě myslím, že pravda je někde uprostřed. V okamžiku, kdy se člověk opevní ve své tvrzi vždy platných hodnot, tak se přesně stane tím skanzenem, čímž si vykope příkop mezi ►

sebou a společností. Třeba mu v té bublině bude dobře, ale tím se podle mě zpronevěří tomu „jděte do celého světa a kažte evangelium“. Druhý extrém je úplná rezignace na to, že něco zastáváme, a podřízení tomu, jak vane vítr společnosti. To taky nechceme. Nechceme být ani ta uzavřená pevnost, která se se ježí děly, aby do ní nikdo nepronikl, ani nechceme být mrtvá ryba, která plave jen tam, kam ji zanesou proud. Ale hledá se to samozřejmě hrozně špatně.

Snad všechny denominace používají svoji „církevníčinu“. Myslíte, že jazyk, jakým církev mluví, měl by být pro okolí srozumitelnější?

Jsme posláni ke světu a musíme se učit promlouvat jeho jazykem. Musíme se učit promlouvat jazykem těch, se kterými mluvíme – jiným způsobem budete mluvit k mladým lidem, k dětem, k vězňům. Vždycky jde o hledání vhodných cest k předávání poselství, kterým sám žiju. To taky může znamenat hledání cest pomocí nových technologií. Neznamená to ale rezignovat na to, že mám něco svého, co třeba není hned srozumitelné, co je náročné. Otevřenost vůči světu neznamená obsahové zploštění a transformaci toho, co je hluboké, niterné a ve své podstatě náročné, do nějakého povrchního kýče. To by bylo, myslím, špatně. Obě dvě roviny jsou důležité. Ta orientovaná navenek, která opravdu musí hledat srozumitelnost, porozumění a oboustrannou komunikaci, ale zároveň je velmi důležité i pěstování vnitřní hloubky, protože to je to, co mi dává pevné kořeny.

Jaký je váš oblíbený termín z církevní hantýrky?

Netopýr.

Co to znamená?

To je z jednoho vtipu. Potkají se dva faráři a jeden říká tomu druhému: „Tak jsem ti slyšel, že ses zbavil těch netopýrů na věži. Já to pořád marně zkouším... Jak jsi to udělal?“ A ten druhý

odpoví: „To je úplně jednoduché. Pokřtil jsem je a od té doby už jsem je nikdy neviděl.“

Nezdá se vám, že se uprostřed – někdy až zběsilé – aktivity církve vytrácí její nezaměnitelná podstata a cíl, tedy evangelium Ježíše Krista? Neproměňuje se církev jen v jednu z mnoha neziskovek?

Do určité míry se to děje. Já mám obavu z toho, aby se církev nezcvrkla v konglomerát aktivit, které vlastně může dělat i někdo jiný, a dokonce možná líp než my. Samozřejmě že církev vždycky byla do určité míry charitativní, kulturní instituce, správce nemovitostí a lesů a kdo ví, co ještě, ale to není to její jádro. Tomu by se církev měla věnovat do té míry, do jaké to přispívá tomu nejvlastnějšímu, co za ni nikdo neudělá, a to je kázání Božího slova. Na to nesmíme rezignovat. Někdy mám pocit, že se za tuhle náboženskou rovinu před světem trochu stydíme, a tak se trochu schováváme za všechny tyhle vnější věci, které jsou v zásadě hezké, ale nejsou jádro.

V loňském roce se uskutečnilo sčítání lidu. Z výsledku mj. vyplynulo, že členů (tradičních) církví ubývá, celkově se však za věřící považuje lidí více. Jak tuhle statistiku čtete vy jako religionista?

Zaprvé je třeba říct, že sčítání od sčítání se měnila metodika sběru téhle otázky, takže ty

údaje nejsou přímo porovnatelné. Při konfrontaci s interními statistikami členství v církvích je vidět, že ta čísla jsou jiná. Je ale pravda, že určitý pokles členstva, a to minimálně u těch velkých, početných církví tady je. Pak je tu druhá stránka věci, totiž lidé, kteří se označují za věřící, ale nemají žádnou církevní příslušnost. Tomáš Halík jim, možná trochu nelaskavě, říká „něcisté“. Jsou to lidé, se kterými se já sám setkávám velmi často. Přicházejí třeba proto, že chtějí církevní svatbu, přestože nejsou církevně zakotveni, ale intuitivně mají nějaký duchovní přesah, který cítí, i když jej třeba nedokážou pojmenovat či verbalizovat. Někdy mají problém s církví jako institucí, protože se ve škole něco negativního dozvěděli anebo v televizi viděli její nesympatické představitele. Když za nimi ale člověk přijde a začne se s nimi bavit o duchovních obsazích, ukáže se, že o to mají zájem, že je to oslovuje. To jsou lidé, se kterými je třeba pracovat, pomáhat jim to „něco“ pojmenovat, protože není jejich vina, že to neumějí.

Určitě se shodneme na tom, že církve se více či méně proměňují. Co by ale vždy mělo zůstat jejich součástí? Bez čeho by církev nebyla církví?

Myslím si, že to je sebezpřesah. To, že církev nikdy nežije sama pro sebe a že vždycky musí být namířena mimo. „Moje království není z tohoto světa,“ jak nám – nebo vlastně Pilátovi – Pán Ježíš v evangeliu říká. Je to zaměření mimo sebe a bytostné vědomí toho, že všechno, co tady buduju, včetně krásných kostelů a paláců, talárů, zpěvníků a všeho dalšího, je přechodné. My se v tom vlastně nechceme zabydlet, chceme, aby to pominulo. To církev nesmí ztratit ze zřetele.

Máme se vůbec snažit, aby víra byla něco lákavého? Anebo naopak spíše ukazovat, že je to kamenitá cesta, která sice vede nahoru, ale je náročná?

Myslím, že je potřeba obojí. Nemůžeme být ani *happy clappy*, čili být rozjuchaní a věřit tomu, že

Pán Bůh se o všechno postará. To dřív nebo později vždycky vede ke zklamání a myslím, že je to cesta problematická. Na opačné straně máme zase ten extrém, jak třeba říkají moji židovští kamarádi, že když za nimi někdo přijde s tím, že by chtěl konvertovat k judaismu, je potřeba ho třikrát vyhodit, aby se ukázalo, jestli to myslí doopravdy. Když se podíváme do církevních dějin, oscilování mezi populismem a elitářstvím se objevuje stále. To se vracíme k plutí s proudem anebo k opevnění v tom „hradu přepevném“. Já chápu jako silnou stránku církve, že má obrovský potenciál být pluralitní společnost a že tu pluralitu unese. Jsem naopak přesvědčen o tom, že neexistuje jeden model církve a jeden druh spirituality, který by byl pro všechny.

Nacházíte nějaký deficit v tom, jak se naše české církve angažují ve veřejném prostoru? Je nějaká oblast, kde bychom měli „přidat“ – třeba i ve srovnání se světovými církvemi?

Mě dlouhodobě mrzí, že když už k něčemu zaznívá „hlas křesťanů“, tak to je skoro vždy na té konzervativní až reakční části spektra. Zejména k etickým otázkám, tématům týkajícím se rodiny, LGBT a podobně. Myslím, že zaostáváme v tom, jak ukazovat veřejnosti, že i křesťanský svět je názorově pluralitní. I ze strany některých médií mám občas pocit, že když poptávají nějakého církevního představitele, tak čím větší konzervativní bizár, tím ►

lepší, protože to vzbudí vlnu odmítavých reakcí. To mě hrozně mrzí. Souvisí to i s tím, že já osobně, tedy jako starokatolický kněz Petr Jan Vinš, jsem s trochou nadsázky prostě liberální zručda. Když zaznívají věci, se kterými já bytostně nesouhlasím a jsou prezentovány jako názor všech křesťanů, jsem z toho smutný.

Využiju toho, že nejste člen ČCE, a máte tedy snad nezaujatý pohled. V čem podle vás spočívá evangelická spiritualita? Dokážete diagnostikovat, co jí schází?

To je složitá otázka. Nemyslím si, že by platilo takové to klišé o evangelických písmácích, kteří jedí Bibli kralickou k snídani, k obědu i k večeři. Jestli to někdy platilo, tak hodně dávno. Moje zkušenost konkrétně s Českobratrskou církví evangelickou je zkušenost obrovské vnitřní plurality. Neříkám, že to tak je nezbytně všude, ale já jsem se s tím tak setkal. Co farář, to originál, a možná ještě víc co sbor a jeho staršovstvo, to originál. Říct, co je jednotícím prvkem v rámci ČCE, je vlastně hrozně složité. Ta vnitřní pluralita, kterou vidím, znám a zažívám, je zároveň slabina i silná stránka. Na jedné straně dává velkou svobodu, na straně druhé někdy jako by to byla federace církeviček, která trochu náročně hledá, co je navzájem pojí nad rámec toho společného názvu. Ale jedna věc mi na ČCE vždycky imponovala – určitá serióznost a upřímnost, s kterou se pouští do vnitrocírkevní diskuse, a to i tehdy, když je těžká a třeba hned k ničemu nevede.

Dokázal byste říct, co dnešní křesťan ve víře vlastně hledá?

Možná to bude znít divně, ale bez ohledu na to, co člověk vlastně hledá, je taky trochu úkol církve říct mu, co hledat má. Ne v tom smyslu, že bych z lidí dělal hňupy. Člověk přichází do církve s nějakým předporozuměním,

hledá tam nějaký „spirituální servis“. Na to by mu církev měla sice odpovědět, ale zároveň si nemyslím, že má udělat jen to. V okamžiku, kdy se z ní stane jen ta servisní stanice, která se bude plně podřizovat poptávce, se totiž promění v duchovní supermarket. Dle mého je úkol církve s těmi lidmi pracovat a ukazovat jim, co by měli dělat, i když si to třeba sami neuvědomují. Nemůžu přece od začátku hledat něco, o čem ani nevím, že je k nalezení. Církev zkrátka má počítat s tím, že člověk se duchovně vyvíjí po celý svůj život, ne jen na začátku křesťanské cesty.

Jak vaši praxi víry ovlivnilo angažmá v ekumenickém prostředí?

Hodně. Dřív jsem různé konfese vnímal trochu škatulkovitě. To je pohodlné, protože to pak působí, že tomu člověk rozumí. Skrze angažmá v ERC jsem ale mnohem víc konfrontován s živými lidmi. Vidím, že se zcela upřímně snaží žít evangeliem, jak nejlíp dovedou. Musel jsem si svá předporozumění hodně opravit. Některé typy spirituality jsou mi pořád vzdálené, ale mám pro ně mnohem víc respektu, protože vím, že je to ze strany těch lidí naprosto upřímné a dobře směřované.

Adéla Rozbořilová, foto: Lucie Horníková,
Jakub Šerých (Člověk a víra)

Praxe víry?

Člověk má s vírou nakládat jako s cenností a pečovat o ni

Praxe víry? Co to vůbec je? Víra je předně Boží dar a pak také jakási vnitřní síla, jež se nám zdá být silou duševní, kterou opíráme o své vědomí Boha. Ale to by chtělo vyložit zvláště. Kdysi začala být považována za „ctnost“ anebo dokonce za „teologickou ctnost“. Jako za jednu z nejlepších věcí, jež člověk vůbec může dělat. Ale jak přitom může být praktická? Anebo praxe víry spočívá v tom, že věřící člověk popadne lopatu a hází s ní? Nic proti práci s lopatou, sám jsem si jí užil a nedám na ni dopustit, ale praxi víry bych hledal někde jinde než v nitru člověka anebo v manuální práci. Přitom s obojím souviset může...

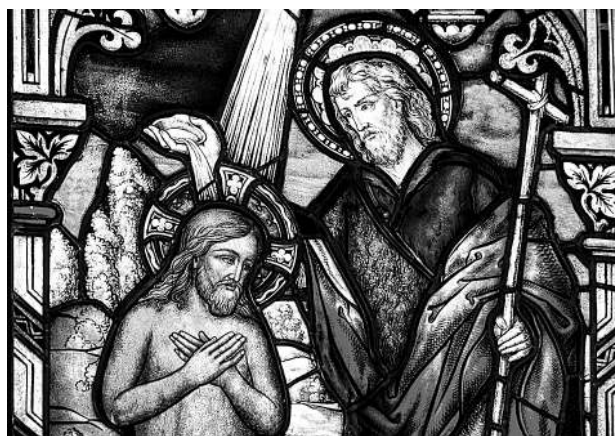
Téma praxe víry jsem si redakci Českého bratra dovolil navrhnout jako téma celého ročníku 2023 coby příležitost zaměřit se na nejrůznější oblasti, v nichž křesťanská víra není uzavřena právě kdesi v nitru, ale také se o ní jen nemluví. Otázka je, jak se může projevat výslovně, zřetelně, popřípadě názorně. Aby také bylo možné se lépe zorientovat v otázce, o čem vůbec v ní jde. Samozřejmě ne tak, aby se jí někdo pyšnil, nýbrž tak, aby neplápolala nebo spíš neskomírala jako světlo pod kbelcem.

Měřítka víry

Příkladem praxe víry je třeba večere Páně, ale zkusme hledat také jiné příklady. Některé dobře známe, některé sotva, jiné jsou naopak dávno zapomenuty. A tak by stálo za to rozhlížet se po světě i po dějinách. Pro všechnu praxi víry bych si nicméně dovolil navrhnout jedno

měřítka, totiž budování osobního vztahu ke Kristu. Nejde snad o to? Někoho sice takové měřítko uvede do rozpaků. Ale copak není křesťan osoba? Měl by snad mít ke Kristu jakýsi neosobní vztah? Osobní znamená mimo jiné vnitřní a znamená to také třeba právě praktický.

Vždyť s vírou se to má jako s vzácnou perlou – její vzácnost je dána tím, že komu se právě vztahuje. Podle toho, kdo člověka k sobě přitahuje, životem ho táhne ve směru k nejlepší budoucnosti. Podle toho má také křesťan s vírou nakládat a pečovat o ni. A sice rozmanitými způsoby. Není snad víra dobrá k mnoha věcem? Nebo je to jen jeden z darů, které se schovávají do kouta ve skříni?

Vzhledem k osobnímu vztahu ke Kristu se přitom hodí dobře zvážit povahu křesťanského myšlení. A to říkám s vědomím, že v Krista má věřit celý jednotlivec, celá osoba, a ne jen jeho intelekt nebo nějaký jiný jeho kousek. Ovšem... jen s pomocí vlastní hlavy si můžeme klást otázky.

Na jedné otázce mi pak obzvláště záleží: Není to tedy kupříkladu tak, že se stále povídá o Ježíšovi, jako by to nejlepší bylo mít ho hlavně za předmět úvah? Za pouhý předmět? Je-li předmět, jaký pak ale může mít někdo k němu vztah? Jak může jím být ze svých zmatků anebo ze staženosti své duše vytažen? Není původní vztah k němu spíše interpersonální a navíc obousměrný?

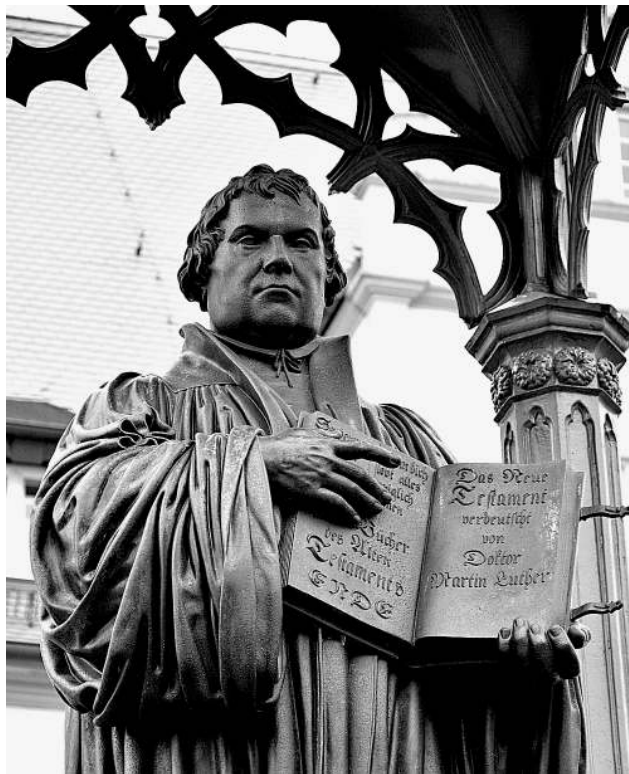
Jen si vezmeme některá z klasických vyznání víry. Mluví se v nich stále o někom a o něčem ve třetí osobě. Jen občas se v křesťanské tradici objeví hlas, že se jedná o modlitbu, ale i tak vyznání stále mluví o někom a o něčem. To není samo o sobě špatné, ale schází tu jakýsi důležitý krok. Jako by bylo v množství slov prostě cosi přehlíženo...

Držet se a nepustit

A aby toho nebylo málo – co je to vůbec vyznavačství? Spočívá v pravidelném nebo alespoň občasném přeríkání standardního vyznání víry během bohoslužeb? Není tedy naléhavě nezbytné mimo jiné se vyznavačství věnovat právě prakticky, a to jako příkladu rozvíjení osobního vztahu ke Kristu? A není to pro kteréhokoli křesťana? Nejen třeba pro výklad z kazatelny nebo univerzitní katedry...

Ideální křesťanská praxe by měla, jak se mi zdá, vést k takovému zájmu o víru, který by vyúsťoval ve výzvu: Drž se a nepuť. Tam, kde se víra podobá spíše jakési nemastné neslané kaši, v níž jako by o mnoho nešlo, těžko si může říkat o zájem. Je to opravdu náhoda, že se tolik absolventů konfirmace po celá dlouhá desetiletí jednoduše „pouští“...? Je vlastně víra vírou, není spíš pustinou, když ji někdo opustí? To ale není otázka na opouštějící, nýbrž v tuto chvíli na praxi, jaká je, nebo spíše, jaká není.

Vzato ještě z jiné stránky: Praxe víry má být individuální a souběžně se má odehrávat ve společenství. Osobní vztah ke Kristu sem patří

i proto, aby osobní víra nebyla jen záležitost soukromá. Víra je věc jednotlivce, ale na praxi víry se má podílet společenství. Takové společenství přitom nemůže spočívat v tom, že si křesťané v kruhu povídají hlavně o počasí a o podobných věcech, tváří sice k sobě navzájem, ale obrácení zády k okolnímu světu. Tím chci říci: Praxe víry by měla spočívat v takovém setkávání, které má svůj dostatečný důvod v Kristu – ego některého jednotlivce ani lákadla to nenahradí – a které by bylo výmluvným pozváním pro hosty i hledající...

Jiří Hoblík, foto: pexels.com

Na čem stojí sbor?

Rozhovor o rozvojovém plánu

Příprava rozvojového plánu sboru trvala docela dlouho. Nejdřív jsme o našem sboru a svých vizích či idejích mluvili ve skupině pěti lidí, poté jako celé staršovstvo, a nakonec se jednu podzimní sobotu sešel celý sbor. Při diskusích nám pomáhal i přizvaný facilitátor.

Co z diskuse vzešlo? Jako správná stabilní stolička stojí sbor na třech nohou, na třech pilířích. Těmi jsou spiritualita, společenství a otevřenost ven.

Spiritualita jako žití vztahu s Pánem Bohem. Bohoslužby, modlitba, čtení Bible, zpěv. Různá setkání ve sboru, při kterých se, jak věříme, setkáváme i s Pánem Bohem.

Společenství sboru, podané ruce, přímělná modlitba, káva a čaj po bohoslužbách, oslava narozenin, návštěva nemocného, sborový víkend nebo letní tábor.

Otevřenost navenek. Pozvání na jarmark, Noc kostelů, rozdávání betlémského světla v parku vedle kostela, srozumitelná vývěska, pohřeb bezdomovce, který žil v okolí kostela. Otázka: Jak být čitelnější, viditelnější, co nabídnout?

Tyto pilíře od sebe nejde oddělit, společenství lidí i akce pro lidi zvenčí znamenají i setkání s Pánem Bohem, doufáme, k tomu zveme, za to se modlíme. Nicméně toto pojmenování tří oblastí je důležité pro to, aby se na žádnou z nich nezapomnělo, aby se stolička nekymácela.

Před časem se mne někdo ptal, jak se sbor vytvořením plánu změnil. Nazvala jsem stav „nakypřením pudy“. Otevřeli jsme různá témata, uvědomili si a pojmenovali slabiny i šance, pře-

mýšleli, zda a jak něco dělat jinak nebo nově. A připomněli jsme si, co je pro nás důležité, bez čeho by sbor nebyl sborem. Půda sboru je nakypřena k novým otázkám, výzvám, nápadům. Naším lidským i těm od Pána Boha.

Modlitba na začátku sborového rozhovoru o rozvojovém plánu:

Pane Bože, děkujeme za náš sbor, děkujeme za to, co jsme zde zažili, prožili, s kým jsme se tady potkali a mohli se sdílet. Věříme, Pane Bože, že se tady ►

potkáváme i s tebou. Děkuje za Bibli, písně, za pozvání se modlit.

Děkuje za slova a znamení, která nás někam nasměřovala, povzbudila, zastavila, napomenula. Děkuje za lidi, kteří nám o tobě řekli. Různými způsoby, na různých místech, v různém období našeho života. Pane Bože, budeme mluvit o tom, jaký bychom chtěli mít náš sbor v budoucnu. Děláme to proto, že nám na něm záleží.

Přitom si uvědomujeme a vyznáváme, že sbor i církev, jakkoli jsou to instituce lidské a nedokonalé, jsou tady díky tobě, jsou svaté, protože jsou svolané, shromážděné tebou, tvým Duchem.

Prosíme, buď tady i při našich hovorech, hledáních, plánech. Formuj a reformuj svou církev, náš sbor. Veď nás k sobě, ty a tvoje království ať je tou hlavní vizí. Amen.

Lenka Řídzoňová

SBOROVÉ AKTIVITY

Soustředit se na to podstatné

Charitativní i misijní činnost je bohužel, ale nikoli primární náplň církevního života

Co všechno má dělat církev? Co naopak dělat nemusí? Na tyto otázky dnes nenajdeme jednotnou odpověď. Augsburská konfese kdysi stanovila, že církev je společenství svatých, kde se čistě zvěstuje evangelium a řádně vysluhují svátosti. Tyto znaky jednak vyjadřují postačující podmínku k tomu, aby církev byla vůbec církví, jednak podtrhují, co je v církvi tím podstatným, co by proto mělo být chráněno a kultivováno a hlavně co by nemělo být zastřeno a odsunuto na druhou kolej všelijakými „lidskými nálezky“.

Pokusy o vymezení „církevního minima“ jistě nechtějí církevní život redukovat jen na nejnutnější provoz. Sbor, jehož týdenní program se zúžil na nedělní bohoslužby, bychom nejspíš považovali za skomírající. Sbor pulzující životem si zpravidla představujeme opačně: Sborový kalendář naplněn k prasknutí, čím víc se

toho děje, tím lépe. Mám dojem, že právě sborová hyperaktivita se pozvolna stává jakýmsi třetím, sice nikým nevyhlášeným, ale zato všeobecně sdíleným znakem pravé církve.

Volnočasové aktivity jako misijní prostředek

Pestrá škála sborového života čím dál víc zahrnuje akce, které s tím podstatným – tedy s evangeliem a svátostmi – souvisejí jen volně. Obvykle jejich motivem je, abychom nezůstávali uzavřeným ghettem a vyšli takzvaně ven mezi lidi, poznávali, čím žijí, a reagovali na jejich poptávku. Cílem není je přímo „obrátit na víru“, ale především zbourat překážky, které zbytečně oddělují křesťany od okolního světa. Lidé mimo církev tak mohou nahlédnout do křesťanského prostředí a na vlastní oči se přesvědčit, že církev není spolek náboženských fanatiků, od něhož je dobré se držet zpátky, ale celkem sympatické společenství, provozující řadu chvályhodných věcí. Přitom se předpo-

kládá, že aspoň pár takových účastníků přece jen udělá na cestě ke Kristu ještě další krok.

A tak sbory organizují koncerty, přednášky, besedy s hostem, divadelní představení, masopustní bály, zahradní slavnosti, prázdninové tábory pro děti, sportovní turnaje, nízkoprahové kluby, mateřská centra, mužské či ženské skupiny, všemožné kroužky a kurzy, rozličné dobročinné akce a sbírky (jistě jsem nevyjmenoval vše). Samozřejmě se nabízí přízemní, ale oprávněná otázka, jaké má toto úsilí efekt. Nejsem si jist, jestli církev někdy zbytečně neplýtvá energií, kterou by mohla vynaložit jinak. Navíc se mi zdá, že zjistit, co jsou církve zač a co se v nich děje, mohl za posledních třicet let každý necírkevní zájemce.

Zakopávat příkopy

Důvody k širší nabídce sboru směrem k veřejnosti ale nemusejí být jen misijní. Srozumitelným motivem může být také, že se křesťané chtějí stát součástí širšího společenství obyvatel dané obce či městské části a tuto komunitu aktivně budovat, tedy propojovat lidi různých sociálních vrstev a zájmů. Zasypávat příkopy je v současné rozdělené společnosti jistě zapotřebí, a právě církve tu mohou sehrát důležitou úlohu. Zvláštní kapitolou sborové služby společnosti jsou různé formy dobročinnosti. Také v tomto případě církev nesleduje prvoplánově misijní zájmy. Je správné, že sbory vykonávají to, čemu se někdy říká sborová diakonie. Současně by ale sbor měl zvažovat, zda charitu musí organizovat sám, anebo stačí podpořit projekt vedený někým jiným.

Je potřeba mít trvale na paměti, že volnočasové a charitativní aktivity pro veřejnost vykonávají také jiné organizace i jednotlivci a vykonávají je často stejně dobře jako církve, ne-li lépe. Církve by se proto měla soustředit na to, v čem ji

nikdo jiný nenahradí, a to rozvíjet – jistě i s ohledem na aktuální duchovní potřeby lidí. Tím se dostáváme zpátky ke znakům církve, zmíněným na začátku.

Být transparentní pro Krista

Pokud jde o působení sboru navenek, největší smysl mají činnosti zaměřené na ty skupiny lidí, jimž se nikdo nechce věnovat. Na nemocné děti se snadno vyberou milionové částky (díky Bohu za to!), ale do pomoci lidem bez domova, lidem propuštěným z vězení či narkomanům se nikdo příliš nehrne (s častým odůvodněním: vždyť si to zavinili sami). Místo vymýšlení stále nových misijních úkolů by sbor měl uvažovat o tom, zda je jeho vlastní sborový život misijní, tedy otevřený, nízkoprahový a srozumitelný. Působí sbor ve všem, co se v něm odehrává, jako pozvání pro druhé, nebo jako uzavřená společnost pro pár vyvolených? Stejně tak musí sbor stále dbát na to, aby jeho veškerá činnost byla transparentní pro Krista, tedy aby bylo jasné, proč tu církve jsou a k čemu či přesněji ke komu zvou.

Ondřej Kolář, foto ARO

Bez čeho byste se ve svém duchovním životě neobešli?

Myslím, že ať už to, co nazýváme „duchovní život“, vypadá jakkoliv, mělo by jít o vědomě strávený čas. U mě jde o čas trávený s vědomím Boží blízkosti, a to i ve chvílích obecnějšího hloubání nad tématy bytí. Více mých přátel pro zpřítomnění duchovního života vyhledává meditační ztišení nebo pobyty v klášteře. Sám nic takového nepoptávám, protože nacházím chvíle k duchovnímu žití i v průběhu běžných dnů. Jisté ale je, že duchovní život, tak jak já jej chápu, se neobejde bez alokovaného času.

Štěpán Esterle, železniční expert

Bez společenství. V dorostu a mládeži v Brně, kde člověk kdysi třibil názory a postoje; bez společenství evangelických lesních brigád, kde jsme se potkali s manželem. A bez společenství sborů ve všech místech, kde jsem žila. Ráda se do nich vracím, protože staří přátelé tam stále jsou.

Daniela Ženatá, spokojená důchodkyně

Bez křesťanských písniček – starých, nových, to je jedno, zpívám je a hraju, čerpám z nich spoustu sil a jistot. Bez modlitby osobní, nepravidelné: v zátěži prosebné / v radosti děkovné. Bez modlitby mými dětmi vyžádané – večer před spaním, když uzavíráme den. Bez křesťanských setkání, bez lidí, jejich moudrých náhledů

na život, na svaté texty, na rozmanité události – moc mi pomáhá, když mohu hodně naslouchat a málo mluvit.

Kamil Vystavěl, farář

Bez cesty do kostela na pěknou liturgickou slavnost, nejlépe s večerí Páně, nebo na večerní nešpory se zpěvem žalmů, bez cesty do přírody, do hor se zasněženou chaloupkou nebo do rozkvetlé pouště v Izraeli, kam snad vyrazíme znovu koncem února. Pravda, ale toto je spíše již nástavba duchovního života. V době covidové uzávěry jsem naopak oceňoval rodinné bohoslužby kolem stolu s manželkou a dětmi.

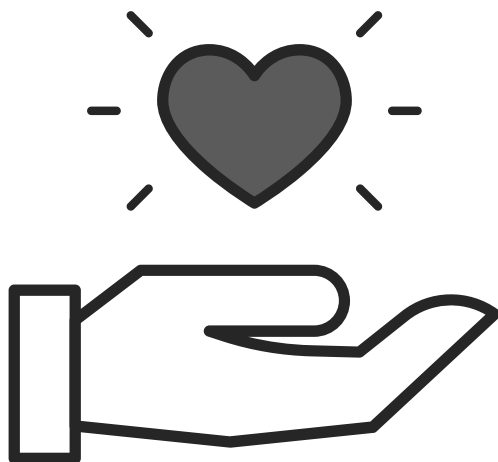
Jan Kirschner, stavební inženýr

Poslední dobou si čím dál víc uvědomuju důležitost otázek. Těch, které si kladu sama, když o své víře pochybuju. Těch, které občas dostávám, třeba když učím nedělníku. Těch, které si navzájem pokládáme s kamarády, kteří víru prožívají a vnímají více či méně jinak než já. Těch, které přináší každodenní život. Můj duchovní život by se neobešel bez otázek, na které se snažím celý život hledat odpovědi.

Ilona Chrastilová, členka brněnského seniorátního odboru mládeže

ARo

ČTETE NÁS RÁDI?

PODPOŘTE ČASOPIS FINANČNÍM DAREM
V LIBOVOLNÉ VÝŠI!

QR PLATBA

BANKOVNÍ PŘEVOD

ČÍSLO ÚČTU:

296800727/0300

VARIABILNÍ SYMBOL: 980103

ČESKÝ
BRATR

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 29. 11. a 13. 12. vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářů: Petra Špirka ve sboru v Praze 5-Radotíně, Jiřího Orta ve sboru v Praze 10-Uhřetěvsi, Naděje Čejkové za společnou farářku sborů v Hlinsku a v Rané a Pavly Janděčkové za seniorátní farářku Horáckého seniorátu Českobratrské církve evangelické (ČCE).
- SR souhlasila se snížením úvazku farářky sboru v Chocni Hany Schusterové a jáhna ve sboru v Bošíně Petra Mazura a dále potvrdila Lenku Freitingerovou ve funkci administrátorky sboru ve Vizovicích.
- SR vzala na vědomí rezignaci Jakuba Kellera na členství v komisi pro vikariát a jáhenskou praxi a vyjádřila vděčnost za jeho dosavadní službu. SR dále jmenovala Davida Šorma členem této komise.
- SR s vděčností souhlasila se zapsáním Matěje Šulce a Matěje Vaňka mezi kandidáty služby v církvi.
- SR prodloužila pověření pastoračních pracovníků Oty Tichého ve sboru v Merklíně, Libora Nejedlého ve Valašském Meziříčí a Martiny Kovářové ve sboru v Růždce. SR schválila Kryštofovi Veselovskému navýšení úvazku pastoračního pracovníka ve sboru v Přešticích.
- SR od 1. 1. 2023 zřídila místo celocírkevního pastoračního pracovníka a pověřila Emila Hankovského touto službou ve sboru v Uherském Hradišti. Dále od 1. 5. 2023 zřídila místo celo-

církevního pastoračního pracovníka a pověřila Miroslava Eštoka touto službou ve sboru v Liptále.

- SR se zabývala zápisy z proběhlých konventů a potvrdila volby z nich vzešlé: Martina Zikmunda seniorem Západočeského seniorátu ČCE a Daniela Freitingera jeho náměstkem, Pavla Knorka a Radka Matušky 1. a 2. náhradníkem seniorátního výboru Západočeského seniorátu z řad kazatelů, Tomáše Juna náměstkem seniora Ústeckého seniorátu, Petra Štulce prvním náměstkem seniorátního kurátora Pražského seniorátu a Ondřeje Lukáše 1. náhradníkem seniorátního výboru tohoto seniorátu z řad presbyterů.
- SR navrhla jako zástupce ČCE do nově vzniklé pracovní skupiny pro Romy v rámci Ekumenické rady církví Mikuláše Vymětala.
- SR vzala na vědomí rezignaci Michala Šourka na členství v radě školské právnické osoby Evangelické akademie Praha a jmenovala Jana Fencla členem této rady.

Aktivity

- SR vyjádřila vděčnost členům pracovní skupiny pro mládežnický strategický plán za odvedenou práci a pověřila Romana Mazura, aby koordinoval práci na ročním strategickém plánu mládeže.
- SR vzala na vědomí zápisy z jednání Celocírkevního odboru mládeže (COM) v roce 2022 a s vděčností přijala návrhy kandidátů do poradních odborů a komisí SR z řad mládeže.
- SR se znovu podrobně zabývala předloženými tématy z akčního ročního plánu pro mládež a dalšími náměty týkajícími se mládeže, zejména návrhem na

- produkční a organizační zajištění „Sjezdu (nejen) evangelické mládeže“ pro příští roky. SR pověřila ústřední církevní kancelář (ÚCK) zpracováním záměru zřízení produkčního oddělení a jeho zapojení do organizační struktury ÚCK.
- SR vyjádřila vděčnost grantové komisi ČCE za odvedenou práci při hodnocení žádostí z Diakonických a rozvojových projektů (DaRP) na rok 2023 a schválila navržené žádosti ve výši alokace prostředků 6 250 000 Kč podle návrhu grantové komise. SR rovněž schválila další žádosti na rok 2023, doporučené grantovou komisí nad rámec alokace s využitím finanční rezervy DaRP z roku 2022 a s využitím prostředků z fondu DaRP.
 - SR se zabývala zápisy z jednání seniorátních výborů a vzala je na vědomí.
 - SR vzala na vědomí informace o činnosti nového poradního odboru pro církevní zpěv a zápisy z jeho jednání.
 - SR chce v návaznosti na nedávný podpis smlouvy s Evangelickou církví ve Falcí prohlubovat další spolupráci s touto církví, zejména sdílením zkušeností a rozvíjením společných témat. Prioritní témata stanoví SR ve spolupráci s ekumenickým a zahraničním oddělením ÚCK.
 - SR vzala na vědomí zprávu Ladislava Moravetze z Evropské konference evangelické církevní hudby, která se konala v září 2022 v Budapešti. Setkání pořádaly obě maďarské tradiční církve, luterská a reformovaná. Byl zde mj. představen nový zpěvník Reformované církve v Maďarsku (2021).
 - SR s vděčností vzala na vědomí zprávu Miroslava Pfanna a Tomáše Vítka z jejich cesty do českých sborů na Ukrajině.
 - SR vzala na vědomí zprávu koordinátorky pro práci s uprchlíky z Ukrajiny Valerie Stulíkové. Ta zastoupila ČCE na konferenci, která se konala v říjnu 2022 ve Varšavě a zabývala se tématem přijímání ukrajinských uprchlíků v evropských zemích. Akcent byl věnován i tomu, jak protikladně, ve srovnání s Ukrajinci, jsou ve střední Evropě přijímáni uprchlíci z třetích zemí (Afrika, Blízký východ).
 - SR vzala na vědomí společnou zprávu Alžběty Hamrové a Jana Dostála z globální konference OSN o změně klimatu COP 27, která se konala v listopadu 2022 v Egyptě.
 - SR vzala na vědomí zprávu Pavla Pokorného a Pavla Hanycha ze setkání luterských církví střední Evropy v maďarském Kőszegu na konci listopadu 2022. Smyslem této skupiny je sdílení společných témat ve středoevropském kontextu. Letos se skupina věnovala zkušenostem církví s pomocí Ukrajiny a s péčí o „farářský dorost“.
 - SR vzala na vědomí zprávu Michala Vogla z Evangelického dne ECAV, který se konal v červenci 2022 v Kežmarku.
 - SR vzala na vědomí zprávu Jana Plecháčka ze synodu Evangelické církve v Německu v listopadu 2022 v Magdeburgu. Dvě hlavní témata byla ochrana klimatu a ochrana obětí v církvi před sexuálním násilím.
 - SR souhlasila s návrhem změn řádu o správě církve dle doporučení poradního odboru organizačního a právního. Upravený návrh bude předložen 1. zasedání 36. synodu. Jedná se o změnu pravomoci zřizovat nebo slučovat sbory tak, aby senioráty mohl zřizovat, slučovat nebo rušit synod, farní sbory mohl zřizovat také synod a o sloučení nebo zrušení farního sboru mohl rozhodnout konvent nebo synod. Návrh obsahuje také ustanovení, které ►

umožňuje zkrácení doby, nutné pro slučování sborů.

- SR se opětovně zabývala materiály o probíhající restrukturalizaci církve, které vznikly na základě podrobných rozhovorů se zástupci seniorátních výborů, a zadala navazující úkoly, týkající se personálního a finančního zajištění sborů v rámci strategického plánu církve.
- SR schválila příspěvek do fondu solidarity Světového luterského svazu ve výši 10 000 eur z prostředků fondu sociální a charitativní pomoci, určených pro zahraničí. Smyslem fondu solidarity má být pružná pomoc členským církvím v naléhavých případech a těžkých situacích (konflikty, přírodní katastrofy, problémy v oblasti veřejného zdraví, naléhavé pastorační potřeby).
- SR vzala na vědomí zprávu z jednání ústředního shromáždění Jeronýmovy jednoty, které se konalo v září r. 2022 v Nosislavi.

Hospodářské věci

- SR udělila podporu v rámci tiskových grantů těmto žadatelům: sboru ve Valašském Meziříčí (10 000 Kč), sboru Brno I (15 000 Kč), Diakonické servisní agentuře (50 000 Kč), sboru v Praze 2 na Vinohradech (50 000 Kč) a sboru v Horní Čermné (15 000 Kč).
- SR se zabývala rozdělením podpory ze solidárních prostředků pro rok 2023 a na návrh správní rady personálního fondu schválila žádost farních sborů v Černošíně (85 326 Kč), v Chebu (210 738 Kč), v Křižlicích (190 848 Kč) a v Chrudimi (100 000 Kč).
- SR souhlasila s návrhem na rozdělení výnosu sbírky pro Evangelickou akademii z roku 2022 ve výši 445 000 Kč.
- SR na svém zasedání přivítala k rozhovoru členy vedení Diakonie ČCE

a souhlasila s pokračováním zástavy objektu Diakonie ČCE Belgická 22, Praha 2 jako záruky za kontokorentní úvěr, poskytovaný Českou spořitelnou do roku 2027.

- SR schválila návrh rozpočtu ČCE – povšechného sboru na rok 2023 a souhlasila s jeho předložením hospodářské komisi synodu.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání ekonomického poradního odboru a dále analýzu „Cíle a priority hospodaření ústředí 2018–2022“ s vyhodnocením priorit, přijatých synodní radou v roce 2018 s cílem dosáhnout vyšší ekonomické soběstačnosti a efektivnosti v hospodaření ÚCK.
- SR souhlasila s prodloužením realizace Diakonických a rozvojových projektů sboru v Přešticích a povšechného sboru.

Hof

REDAKCE

Pomozte vdechnout starým publikacím nový život

Nabízíme stará vydání časopisu Český bratr a publikace Sbírka kázání. Tvoření s dětmi v nedělce, čtení do vlaku či na chalupu, nebo vycpávka do promočkových bot? Fantazii se meze nekladou, nové využití starých publikací záleží jen na vás. Pomozte nám s vynaloženými prostředky nakládat hospodárně a také být šetrní k přírodě.

V redakci nám zbylo množství starších čísel obou publikací, které zde máme jako rezervu pro případ, že by se něco přihodilo. Nyní již víme, že je potřebovat nebudeme. Bylo by nám ale líto jen tak je vyhodit, protože věříme, že někde ještě mohou dobře posloužit.

Oslovujeme vás proto s možností odběru těchto starších časopisů. Máme zkušenost, že své dobré využití naleznou např.

ve věznicích, stacionářích a hospicích, při misií, ekumeně atp. Můžete je také nabídnout svým blízkým, kteří časopis neodebírají anebo se jim jejich výtisk znehodnotil. Časopis tiskneme na kvalitní křídový papír, který by jistě našel své uplatnění i jako materiál pro kreativní účely (na otop se naopak příliš nehodí). Všechny výtisky vám rádi poskytneme zdarma, prosíme však o osobní vyzvednutí, protože manipulace s takovými objemy je pro nás náročná. Prosím, nahlaste nám, o která čísla a v jakém počtu byste měli zájem. Děkuje, že našim publikacím pomáháte vdechnout nový život!

ARO

EKUMENA

Týden modliteb za jednotu křesťanů

Nabízíme materiály pro ekumenický Týden modliteb za jednotu křesťanů, který se uskuteční od 18. do 25. ledna 2023. Naleznete je na webu ustredicce.cz, a to buď ve formátu PDF, anebo v editovatelném dokumentu.doc.

„Ekumenický Týden modliteb za jednotu křesťanů se proto nese v duchu zdůraznění rovnosti před Hospodinem, kdy si chceme ještě více uvědomovat, že i při velké rozdílnosti našich pohledů a názorů je nutné, abychom byli především syny a dcerami Božími,“ uvádějí v předmluvě Tomáš Tyrlík a Tomáš Holub, představitelé Ekumenické rady církví a České biskupské konference. V úvodu k liturgickým materiálům osvětlují, jaké téma bylo pro letošek zvoleno a proč: „Autoři textu vybrali jako téma letošního Týdne modliteb za jednotu křesťanů verš z knihy proroka Izajáš: ‚Učte se činit dobro. Hledejte právo.‘ (Iz 1,17) Ve své prorocké řeči Izajáš zdůrazňuje, že před Boha se není možné postavit bez ochoty prosazovat

spravedlnost, zakročit proti násilníkům, bez snahy pomoci každému, kdo je marginalizován, kdo je na okraji společnosti nebo kdo je společností opovrhován.“

KALENDÁRIUM

Bedřich Bašus by oslavil sto let

V neděli 18. prosince 2022 by se dožil stalet Bedřich B. Bašus, evangelický farář, historik, spisovatel, překladatel, básník, obdivovatel a znalec spisovatele Jana Kafiáta. Jistě na něj rádi vzpomenou jeho čtenáři, posluchači a přátelé.

Jako vzpomínku připojujeme jednu z jeho básní:

Předsevzetí

naštěstí ještě je co chtít

ještě oč se bát

ještě co nevědět

ještě co zavinit

ještě nebyl dosažen kulminační bod

odkud se chodí jenom dolů

proto také u přívlastků

škrtneme předponu nej

Michaela Bašusová, dcera

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS ČCE v Brně-Husovicích hledá faráře

FS ČCE v Brně-Husovicích hledá od listopadu 2024 nového faráře na plný úvazek. Ve sboru jsou zastoupeny všechny generace a chceme mít sbor, který je otevřen navenek. Úzce spolupracujeme se školou Filipka (Škola příběhem – církevní základní škola) a brněnským střediskem Diakonie ČCE.

Ve sborovém domě můžeme nabídnout zrekonstruovaný farářský byt 4 + 1, další byt 1 + 1 a v případě zájmu i část sborové zahrady. ▶

Chcete-li se o husovickém sboru (i nezávazně) dovědět více, ozvěte se našemu kurátorovi Jaromíru Klimkovi na telefon +420 777 023 578 nebo e-mail klimek@umime.cz, rád vám zašle rozvojový plán sboru. Stríčky ze sborového života najdete i na našem webu ccehusovice.cz.

FS v Letohradě hledá faráře

FS ČCE v Letohradě hledá kazatele na plný úvazek. Byt 4 + kk k dispozici. Znalost AJ a zkušenost z práce se všemi generacemi vítána. Kontakt: kurátor Václav Skalický, vaclavskalicky@centrum.cz, tel: 721628,774

FS v Bošíně hledá kazatele

Evangelický sbor v Bošíně v okrese Nymburk, přibližně 45 minut od Prahy, hledá kazatele na poloviční úvazek. V okolí jsou další menší sbory, kde by byla možnost doplnění na případný plný úvazek. Jsme menší společenství, které prochází krásnou obnovou. Naším prioritním zájmem je duchovní život, ale snažíme se i o fungování v širším kontextu, otevíráme se veřejnosti a komunitnímu životu. Rádi bychom pokračovali v dosavadních aktivitách, jako jsou výstavy, přednášky zajímavých osobností, divadelní představení, koncerty, cvičení apod. Přejeme si, aby náš kostel sloužil i dalším spolkům a sdružením v okolí.

Pokud vás naše řádky zaujaly, více najdete na www.bosinkostel.cz. Budu vděčný za telefonický rozhovor na čísle 737 243 786. Pokud nejste kazatel, ale přišlo by vám zajímavé podílet se na našem snažení, kontaktujte mě, protože můžeme najít také možnost spolupráce v kombinaci s bydlením na faře. Faru máme kompletně uvnitř zrekonstruovanou, kostel je v dobrém stavu a každý rok

se daří realizovat další zásadní opravy. Těším se na propojení a moc zdravím,

Vlastimil Pich ml., kurátor sboru

FS ČCE v Praze 4-Jižní Město hledá faráře

s možností nástupu od září 2022 nebo dle dohody později.

V souladu s pravidly povolání kazatelů uvítáme faráře, který bude pečovat o život našeho sboru v oblastech uvedených v Povolávací listině. Z mnoha činností bychom rádi zdůraznili oživení práce s dětmi a mládeží, sborovou diakonii a široce pojaté vztahy v lokalitě. Naš sbor je malý a v současné době nemáme zastoupeny všechny věkové skupiny. Přesto věříme, že jsme schopni nabídnout živé společenství a budoucímu faráři ochotné spolupracovníky. Sborový dům poskytuje vhodné podmínky jak pro sborový život, tak pro další aktivity. V neposlední řadě také pro bydlení farářské rodiny.

Kurátorka a staršovstvo by uvítali, kdyby zájemci mohli na adresu kurátorky zaslat krátký dopis, v němž uvedou, v čem spatřují své obdarování, zkušenosti, a oblasti, kterými by rádi obohatili život našeho sboru. Velmi se těšíme.

kurátorka: Hana Štěpánková, hana.stepankova@evangnet.cz

FS Chotiněves hledá kazatele

Nabízíme:

- poloviční, případně plný úvazek (v soustedství neobsazené sbory),
- byt 3+1 ve sborovém domě v historickém městě Úštěk,
- sbor otevřený novým výzvám.

Své odpovědi adresujte na kurátorku sboru, e-mail: halova.aja@seznam.cz nebo písemně na adresu FS ČCE Chotiněves, Horní Řepčice 57, 411 45 Úštěk

NEPŘEHLÉDNĚTE

PŘÍLEŽITOSTI PRO VÁS

**Jednoduchý rozcestník se všemi nabídkami
církevní podpory pro jednotlivce i sbory.**

Co můžete od církve dostat jako
zaměstnanec či dobrovolník?

O jaké formy podpory lze žádat?

Máte nápad na sborový projekt?

Chcete vyjet do zahraničí studovat
či reprezentovat církev?

Vše na jednom místě: **prilezitosti.e-cirkev.cz**

MOJE CÍRKEV

Věrný služebník Boží.

*Předání medaile vděčnosti
korejskému pastoruvi Yongsilu Leeovi.
(Praha, sv. Martin ve zdi, 18. 12. 2022)*

foto: ARo

Filipka – škola příběhem – církvní základní škola

Jsme na cestě a je to velké dobrodružství

Tento ročník Českého bratra vám přinese novinky, zprávy, reportáže či rozhovory ze škol, které patří k naší církvi. Máme jich už osm. Jako první jsme navštívili Filipku – školu příběhem.

Přijela jsem do Filipky schválně ve čtvrtek, protože ten den škola opravdu praská ve švech. Ve čtvrtek jsou zde všichni kvůli předmětu Biblické příběhy, které chodí dětem vyprávět farář partnerského sboru (Brno-Husovice) Štěpán Hájek. Farář měl ale covid, takže tento čtvrtek bylo mnoho věcí jinak. Budovu Filipky s maximálně obsazenou kapacitou jsem však zažila. Jinak se totiž jednou týdně každá třída učí venku – má takzvaný mimoden.

Filipka zahájila výuku po dvou letech příprav v září 2019, letos se zde tedy vyučuje čtvrtým rokem. Postupně se třídy naplňovaly žáky prvního stupně, letos už pokračují i na druhém stupni – Filipka má šestou a sedmou třídu.

Velké starosti nastínila zakladatelka a ředitelka školy – Ruth Konvalinková
„Doufali jsme, že nám radnice pomůže získat další prostory, v patře nad námi máme (od aktuálního nájemce) už teď pronajaté dvě třídy,“ otevírá největší starost ředitelka. Když je hezky, tak to jistí dvůr. Ale teď v zimě... Příští školní rok bude potřeba další učebna, má-li škola přijmout nové prvňáčky. „Nedávno tu byl místostarosta městské části. Trefil se zrovna také do čtvrtka, kdy je škola plná dětí, takže viděl, jak to tu vypadá. Zdálo se, že naší potřebě dalšího místa rozumí. Ale začátkem prosince jsme se dozvěděli, že rada městské části schválila záměr pro-

dloužit smlouvu stávajícímu nájemci patra nad námi na další rok a jiné možnosti rozšíření jsou nejisté,“ konstatuje smutně Ruth. Je známo, že v místní části Židenice chybí pro děti ve školách a školách asi 100 míst. „Nabízíme radnici,

že bychom zčásti brali přednostně místní děti – Filipka je mezi rodiči nejen ze Židenic velice žádaná. Aby se jim vyplatilo, že se o nás postarají.“ Ředitelka vzpomíná, že před časem se zde byli podívat dokonce z brněnského magistrátu, tehdy byl náměstkem pro školství Petr Hladík (nynější kandidát na ministra životního prostředí), byl tu i starosta Židenic, za zřizovatele Jiří Schneider (synodní kurátor) a všichni mluvili o budoucnosti Filipky velmi vstřícně. „Nyní to cítíme jako velkou ránu. Pokud se ale něco nestane, tak nebudeme moci otevřít příští září první třídu, protože ji už není kam dát. A to by byl začátek konce... Tento týden navíc kraj schválil naši žádost o registraci čtyřletého gymnázia, a tahle možnost zanikne, pokud do ►

konce srpna nedoložíme, že máme gymnázium kde provozovat. Hledáme samozřejmě i jiné prostory, nyní se zdá, že bychom alespoň pro nejbližší dva roky našli azyl pro třídy druhého stupně, ale to je jen dočasné a krajní řešení.“

Naděje tu je

Filipka je ve staré budově. I když vnitřní prostory jsou již díky radnici opraveny, střecha je v dezolátním stavu. Dokonce je teď zapáskovaná část dvora, protože hrozí pád tašek ze střechy. Ta se má opravovat, tak starosta přišel s tím, že by bylo dobré budovu zvýšit o další patro a až nad ně dát novou střechu. Filipce by velice pomohlo, kdyby našla silného partnera, který by formou půjčky škole část prací zainvestoval. A škola by pak investici (odhadem 10 milionů) „odbydlovala“ v nájemném, a získala tak na určitou dobu větší jistotu, že ji radnice z nájmu nevyproví, např. kvůli nějaké bohatší nebo vlastní škole. „V podobném režimu jsme takto získali už před otevřením Filipky od církve půjčku na opravu záchodů, které byly v hygienicky nevyhovujícím stavu. Pak nám radnice odpustila v příslušné výši nájem a zároveň jsme spláceli půjčku. Už to budeme mít brzy vyrovnané. Máme z toho všeho opravdu těžkou hlavu,“ konstatuje ředitelka.

Pro koho tu jsme

Ve Filipce je kolem 30 % integrovaných žáků. Ve většině tříd pracuje pedagog a asistent, v některých ještě druhý pedagog. To záleží na počtu a potřebnosti znevýhodněných dětí. V současnosti působí ve Filipce šest speciálních pedagogů, což je na tak malou školu unikátní počet. Podle ředitelky Konvalinkové by i na to mohla místní část vzít zřetel – Filipka svou péči o děti se specifickými potřebami ulevuje brněnským státním školám.

Jak funguje druhý stupeň

Pro druhý stupeň hledali ve Filipce inspiraci, jak výuku uchopit, protože zatímco na prvním stupni je program „Začít spolu“ vyzkoušen již

ve spoustě škol, pokračování na druhém stupni neexistuje. Rozhodli se nakonec pro tzv. integrovanou tematickou výuku, což znamená, že se předměty, které spolu souvisejí, sdružují do větších bloků. V pondělí mají žáci třeba šestihodinový blok „Příběhy“, který zahrnuje češtinu, literaturu, výtvarku, hudební výchovu a etiku. Další blok je „Příroda“ (přírodopis, fyzika, zeměpis), blok „Svět“ (dějepis, občanská výchova a humánní zeměpis) a blok „Technika“ (matematika, výpočetní technika a pracovní činnosti). „Pro představu: Loni žáci dělali třeba moc hezké jezírko na zahradě. Nejdřív vše potřebné vypočítali v matematice, například kolik vody naprší na střechu, z různých serverů sbírali data o počasí v Židenicích, pak nakoupili materiál a nakonec si i mákli, protože museli vykopat na dvoře jámu a jezírko se vším všudy vlastníma rukama vytvořit,“ vysvětluje Ruth.

Zastřešujícími měsíčními tématy na druhém stupni byly loni například odvaha, vděčnost, pomoc, trpělivost, moudrost, tichost, svoboda, důvěra, radost nebo přátelství. „Povedený celoměsíční projekt byl například k tématu pomoc – věnovali jsme jej diakonce Marii Rafajové,“ dozvídám se. Děti pátraly po Brně, sbíraly informace, učily se psát e-maily do různých institucí, aby zjistily o dané osobě co nejvíce. Žáci taky ale četli a interpretovali její verše. Výsledkem bude webová stránka o téhle polozapomenuté

evangelické osobnosti, vyznamenané oceněním Spravedlivá mezi národy, a aplikace s poznávací procházkou po jejích stopách v Brně.

Péči o vztahy má na starost Alžběta Macková

Ve škole pracuje také průvodkyně (úředně – metodička prevence) a do budoucna snad i školní kaplanka Alžběta Macková. Všechny děti jí projdou rukama. Na prvním stupni učí dramatickou výchovu, kde se mnoho věcí ventiluje nebo se může probrat a prožít; na druhém stupni má hudebku a etiku. Všechny děti tedy zná, vidí, jaké je klima ve třídách a může posoudit vztahy. Často přijdou s nějakým problémem také učitelé, ať už s něčím svým, nebo s něčím, čeho si všimli mezi dětmi. Náznaky šikany se nevyhýbají žádné škole a takto se může vše okamžitě řešit. Pro vedení školy je takový pracovník k nezaplacení. I proto je klima školy dobré, že se vztahům věnuje velká péče. Otevřenost a důvěra i mezi pedagogy je zásadní, aby vše šlapalo a v klidu plynulo.

Finanční pomoc – diakonické a rozvojové projekty

Finanční podpora je pro Filipku zásadní. Příspěvky státu na žáka jsou pro církevní školy vyměřeny nižší než pro státní. To je sice nespravedlivé, ale je to bohužel tak. Rodiče platí vysoké školné, jsou-li zde však sourozenecké dvojice či trojice, nebo dokonce čtveřice, je to pro rodiny zátěž. Majetkově slabší rodiny mohou požádat o příspěvek z nadačního fondu k tomu zřízenému. Na finančně náročnější pomůcky či aktivity se stále prostředky shánějí. Proto Filipka každoročně žádá o granty na magistrátu města Brna, na kraji a jinde, a vděčně čerpá také z církevního grantového systému DaRP (Diakonické a rozvojové projekty). Podle ředitelky se ale ukazuje, že grantové výzvy, šité na míru sborům, školám úplně nesedí. Ruth má za to, že by bylo smysluplnější, kdyby pro školy existovala speciální výzva. „Abychom si pro potřeby grantu nemuseli vymýšlet další nové aktivity,

když činnost školy je sama o sobě na ně bohatá. Proč oblékat do složité vymyšleného projektu fakt, že potřebujeme pro výuku například počítače?“ To je důležité poznání, které koresponduje s tím, k čemu mezitím došla i grantová komise ČCE. Že by školy sdružené v Evangelické akademii, jejichž zřizovatelem je ČCE, měly mít svůj grantový systém. Protože naše církve je na svých dnes už osm škol hrdá a chce být štedrá, jak jen může.

Po dlouhém rozhovoru s ředitelkou Ruth Konvalinkovou a její pravou rukou Alžbětou Mackovou jsem se vypravila mezi žáky (fotit) a další pracovníky, abych ve Filipce nasála atmosféru.

Co baví na kantorské práci Evu Rybníkářovou – učitelku na prvním stupni a speciální pedagožku

„Tady ve Filipce je to veliké dobrodružství. Nemáme ještě žádnou třídu, která školu dokončila. Věřím, že nás čekají hezké věci, že plody budeme teprve sklízet. Zatím jsme na cestě. Je to napínavé očekávání. Pro mě je ta práce hodně jiná, než jsem zažila dřív v klasické škole.“ Zajímalo mě také, jak konkrétně vypadá mimoden: „Nejčastěji jej trávíme v přírodě, hlavně při hezkém počasí. Čestina i matika se dají výborně učit venku. Dá se dělat cokoli. Povídat, vyprávět, počítat přírodniny, připravit kartičkovou hru s vyjmenovanými slovy, zpívat, matematiku spojit s pohybem. Město Brno nabízí ►

také spoustu výukových programů v různých institucích – chodíme třeba do muzea nebo do knihovny. Nejčastěji ale jen tak ven, do parku nebo kolem Svitavy, to máme hned za školou. Teď například s tématem ‚Vím, kde žiju‘ chodíme po Židenicích a zakreslujeme zajímavá nebo důležitá místa do mapy.“ V takto živé škole s netradiční výukou je to jistě náročné na přípravu. Jak učitelka zvládá tuto část své práce? „Snažíme se pracovat týmově. Všechno, co kdo vymyslí a vytvoří, je pro všechny. Máme krabice s různými pomůckami, ale i on-line prostor ke sdílení materiálů, například pracovních listů. Pořád je ale mnoho věcí poprvé. V čase covidu jsme připravovali distanční výuku. Těšíme se, že z nastrádaného pokladu budeme do budoucna těžit.“

Co dělá asistentka pedagoga Debora Hurtová

„Je to práce, která má smysl. Autistický šesták má doporučené opatření – asistenta. Ale není to tak, že jsem tu jen pro něj, jsem spíš asistentka pedagoga, která jeho práci podporuje či doplňuje.“ Zajímá mě, jak to vypadá o přestávkách: „Jsem s dětmi celý den, ani o přestávkách nechodím pryč, aby byl přehled. Učitelé se už v šesté třídě střídají, monitoruju tudíž celý den chování dětí, jsem v pozadí. S třídní učitelkou pak probíráme, co se děje, kdo má třeba

špatný den. Pak pomáhám tomu autistickému chlapci, když něco nezvládá, ne, že bych věci dělala za něj, ale jsem mu nápomocná, když to potřebuje. Když jsem volná, tak třeba kopírku materiálu do výuky, taky dělám administrativu spojenou s individuálními plány a s podpůrnými opatřeními, to se všechno vede písemně. Každý týden jsou mimodny, kdy se učí venku, tak to dělám doprovod při přesunech, aby se nám nikdo neztratil.“ Inu, není toho málo!

Sekretariát to jistí – Máša Cimr

Důležitým pracovníkem je administrativní síla. Co ta říká o své práci? „Když jsem nastoupila, čekala tady hromada papírů. Mám na starost personální záležitosti zaměstnanců, matriku žáků, účetnictví, pokladnu a zařizuji všechno, co je potřeba.“ A jaký má z Filipky dojem jako nezúčastněný pozorovatel? „Výborný. Nejdřív jsem seděla na chodbě a byla s dětmi v přímém kontaktu. Měla jsem v koutě stůl s počítačem a hotovo. Na chodbě byl ruch a byla tam taky zima. Teď sedím za přepážkou s dveřmi, tak tu mám tepleji, ale jsem od dětí oddělena. Ten kontakt mi zase chybí. Jsme malá škola, a i když prostorově to tu máme velice stísněné, lidsky to je výborné. A že se někdo stará o znevýhodněné děti, to je obrovská věc.“ Filipko, ať se daří!

Daniela Ženatá

CÍRKEV PŘIJÍMAJÍCÍ

Bohoslužby bez hranic

Naše církve opět připravila bohoslužby za migranty

Na 18. prosinec připadá každoročně Mezinárodní den migrantů. Už podruhé se k němu symbolicky připojila i Českobratrská církev evangelická, a to prostřednictvím ekumenicky

otevřených bohoslužeb. Kázání připravila dvojice farářů: Mikuláš Vymětal, farář ČCE pro menšiny, a Gerhard Frey-Reininghaus, který pochází z Německa.

Při bohoslužbách zazněla pestrá směsice jazyků – od němčiny přes slovenštinu a ukrajinštinu až po korejštinu. Prostor byl také pro vlastní modlitbu, ke které se mohl připojit každý a symbolicky mohl i zapálit svíčku.

Slyšeli jsme také silné příběhy těch, kteří s emigrací mají vlastní zkušenost. „V Praze jsem doma už 32 let a každý rok se tu cítím víc doma. Přál bych každému migrantovi, aby byl s láskou přijímán tak, jako já. Vůbec se necítím jako migrant, ale jako milovaný člověk, který sem prostě patří,“ řekl Gerhard Frey-Reininghaus.

Svůj příběh nastínil i pastor z Jižní Korey Jongsil Lee. Rodák ze Soulu měl původně v Česku strávit jen kratší dobu, přivál ho sem zájem o českou reformaci. V naší zemi se mu však natolik zalíbilo, že se sem i s manželkou přestěhoval natrvalo a žije tu už přes 20 let. Svůj duchovní domov našel v pražském kostele U Jákovova žebříku, kde pečuje o korejskou křesťanskou komunitu i rozvoj česko-korejských ekumenických vztahů. Ve svojí promluvě poděkoval Pánu Bohu za to, že byl v Česku přijat a že se necítí jako cizinec.

Rezonovala samozřejmě i situace na Ukrajině, kde už téměř rok zuří válka. Řada proseb

proto směřovala k lidem, kteří jsou jí zasaženi, kteří přišli o své blízké, kteří prchají, anebo naopak z této krvavé pasti uprchnout nemohou.

zleva: Pavol Bargár, Mikuláš Vymětal, Gerhard Frey-Reininghaus, Jongsil Lee

Jednotliví účastníci bez rozdílů původu či konfesní příslušnosti se pak společně sešli v kruhu u večeře Páně. Kristova láska totiž hranice nezná. Prosíme, abychom i my lidé dokázali přijímat druhé bez rozdílů.

Adéla Rozbořilová

EKUMENA

Kolik mladých teologů se vejde do telefonní budky?

Společenství mladých teologů se setkala v Cambridge

Na tuto a jiné zajímavé otázky jsme našli odpověď na konferenci *Young Theologians in Communion* (Společenství mladých teologů), jejíž třetí běh se uskutečnil na konci října v Cambridge. V krásných prostorech místní Westminster College se na pět dní potkali začínající faráři a „věční“

studenti z Německa, Dánska, Švýcarska, Polska, Rumunska, Nizozemí a České republiky.

Základní úkol naší skupiny je dávat zpětnou vazbu na práci, kterou mezi evropskými protestantskými církvemi vykonává GEKE (Společenství evangelických církví v Evropě, jinak ►

známé také jako Leuenberská konkordie). No a když se na zpětnou vazbu zeptáte (stále ještě) mladých a zapálených teologů – tak ji také dostanete! Tento základní stimul, se kterým nás vedení GEKE oslovilo, má být pokus prolomit strukturální a „věkové“ problémy, ve kterých církve často uvízne. Ochota naslouchat tomu, jak to vidí mladí, a stát se zranitelným terčem jejich případných frustrací či kritiky – to je něco, co na programu běžícím od roku 2020 oceňuji nejvíce.

Z letošního setkání v nezvykle slunečné Cambridge vykryštovala dvě hlavní témata: „křesťanství“ (dle názvu připravovaného dokumentu „*Christian Talk of God*“, volně přeloženo „Jak křesťané mluví o Bohu?“) a sexualita & gender. Zatímco na prvním tématu se skupina lehce shodla (a prohlásila, že připravovaný dokument, který chce otevřít téma našeho církevního jazykového vyjadřování o Bohu a jeho aktuálních proměn, je paradoxně psán tak obtížně a teologicky, že se v aktuální verzi míjí svým cílem), druhé téma – nepřekvapivě – vedlo k diskusím různorodějším i těžším. Ty ale byly velmi cenné. Sám nyní mnohem jasněji vidím, že pokud chceme, aby naše církve mohly být pluralitní a názorově „barevné“, neexistuje jiná cesta než rozhovor, trpělivé naslouchání a skutečné poznání druhého. To možná nezní příliš „sexy“ a je za tím spousta práce – jak jinak ale spolu můžeme v naší různorodosti žít, když jedna strana např. navrhuje, abychom ty církve, které nežehnají homosexuálním párům, prohlásili za ne-evangelijní, a druhá na to reaguje tím, že

když v textu vidí slovo „feminismus“, přestává číst?

Rozhovor a naslouchání se pro nás na těch pár dní v Cambridge nestalo jen frází, ale zkušeností. Díky rozhovorům s německou kolegyní více rozumím svým rasovým a heterosexuálním privilegiím. Díky maďarsky mluvící kolegyni z Rumunska více rozumím tomu, jak blízký a až nerozlučný je vztah mezi kulturou a církví. Díky návštěvě jednoho nedávno odvážně a „pro lidi“ zrekonstruovaného kostela více přemýšlím nad tím, jak my jako evangelici zveme (či nezveme) druhé do našeho bohoslužebného prostoru. Díky setkání s nebinárním transgender pastorem mám větší chuť ptát se druhých lidí na jejich příběh.

P.S. Do té budky se nás nakonec vešlo šest.

Jordan Tomeš

CÍRKEVNÍ STAVBY

Zázraky v Krabčicích

Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé

Krabčice jsou velmi malá obec pod Řípem. Je tu Domov odpočinku ve stáří, který provozuje Diakonie ČCE a je tu

také malý evangelický sbor, malý jako dlaň. Má ovšem největší kostel v kraji, tzv. Podřipskou katedrálu, která byla

postavena v roce 1885 v pseudorenesančním stylu. Katedrála v průběhu let chátrala a chátrala. Na její opravu neměl sbor téměř žádné peníze. Tu a tam se něco opravilo, víceméně zflíkovalo. Podařilo se pouze za pomoci daru z obce Krabčice instalovat nové věžní hodiny.

Na podzim roku 2017 přišla velká vichřice, která utrhla na kostele levou část střechy s okapem a rozbila dvě okna. Co teď? Někteří z nás to viděli jako Boží prst – už s tím něco dělejte. Začalo vyjednávání s pojišťovnou, památkáři, odborem životního prostředí, s hygienou kvůli nebezpečnému odpadu, s Jeronýmovou jednotou atd. Kostel je památkově chráněn, střecha je z eternitu, je třeba opravit ji celou, ne jenom část. Zdálo se, že vybíhávat povolení bude mnohem složitější a náročnější než sehnat peníze, ale díky Pánu Bohu a ochotným lidem se to podařilo. V roce 2019 na podzim byla střecha hotová. Zázrak.

A dál? Množí se hlasy: Ta věž má tak rozbitou fasádu, že omítka padá na tu opravenou střechu a ničí ji. Takže další jednání – získání projektu na opravu fasády věže, další žádosti o dotace na Ústecký kraj, na ministerstvo kultury, památkový ústav, OÚ v Krabčicích... a hledání firmy. Rok 2020 byl rokem covidu. Potom stouply ceny stavebních prací a najednou původní rozpočet byl dvakrát tak vysoký. Co teď? Opravit jen dvě strany věže? To je ale neekonomické, na další dvě strany se bude muset znovu postavit lešení a to není zrovna levná záležitost. Už téměř podepisujeme smlouvu s firmou na ty první dvě strany věže, když tu telefonuje Jaromír Krívohlavý – mám firmu, která práci udělá za původní cenu a opraví všechny strany věže. Za tři minuty 12 podepisujeme smlouvu s firmou, kterou neznáme, zárukou je jen Jaromír Krívohlavý. Je to velmi napínavé. Koncem roku 2021 je fasáda věže hotova a září i s novou střechou do kraje. Další zázrak.

S jídlem roste chuť – hovoříme s firmou, zda by se ještě pustila do opravy fasády průčelí kostela, pokud se nám podaří dotace sehnat. Dále oslovujeme truhláře na opravu všech prastarých oken v kostele a restaurátora na opravu

oprava věže kostela

tří skoro 140 let starých vstupních dveří do kostela; a hledaný restaurátor nakonec bydlí přímo v naší obci. Zázrak? Peníze na tyto opravy máme přislíbeny a částečně už poslány od církve v Porýní a GAWu, k tomu získáváme podruhé dotaci od Ústeckého kraje, potřeť od obce Krabčice a od seniorátní Jeronýmovy jednoty. V září 2022 začínají práce na všech těchto místech. Při restaurování omítky sloupů objevil sochař restaurátor unikátní zdobení hlavic, které prý nikde v ČR neviděl. Další zázrak. ▶

Dne 23. listopadu 2022 dochází k předání dvou třetin mistrně opravených oken, tří vstupních dveří a fasády celého průčelí kostela. Faktury jsou zaplacené. Kostel uklizen svépomocí – členy sboru i dobrovolníky v obci vyhlášenou brigádou. Zázrak.

Velké poděkování především Pánu Bohu, který (jak věříme) tomu dílu žehnal, a všem, kdo se na této velké práci podíleli, až už fyzicky, či duchovně, nápady, či podporou, velký dík

všem, kdo nám poskytli finance a velký dík všem, kdo se o tuto záležitost tak dlouho starali. Už nyní máme z takto opraveného kostela i s lidmi zvenku při koncertech radost a 11. června 2023 chceme uspořádat děkovné slavnostní shromáždění s koncertem Romana Dragouna a Martiny Červené a s výstavou o kostele. Přijďte se do Krabčic podívat.

Vlasta Erdingerová, FS Krabčice

PASTORACE

Nešťastné a smutné

Když nejsou „šťastné a veselé“

Několik desítek návštěvníků se sešlo krátce před štědrým dnem v kostele u Martina ve zdi k bohoslužbám s přílehlavým názvem „Vánoce, když je nám smutno“. Pobožnost byla primárně určena pro ty, kterým někdo v poslední době zemřel. Pořádaly ji ženy, angažující se v kavárně nazvané Loučení, jež pomáhá vyrovnat se pozůstalým se smrtí jejich blízkých.

Důvodů, proč se netěšit na Vánoce, je jistě víc – opakovaně zklamaná očekávání, špatné vzpomínky, rozkoly v rodině. I tyto motivy se objevily, když mohli účastníci při zapalování čajových svíček říci, proč přišli.

Shromážděním vrcholil advent, a tak došlo i na zapalování svíček na adventním svícnu. Zatímco první tři svíčky připomínaly smutné důvody, kvůli kterým se účastníci sešli, se čtvrtým světlem už byla spojena prosba o naději. Při pobožnosti zněly varhany, modlitby, dvě krátké meditace a také osobní svědectví účastníků.

Radostné hlasy těch, kteří odcházeli z kostela a úsměvy na jejich tvářích dosvědčovaly, že shromáždění splnilo svůj smysl a účastníkům naději i radost skutečně dalo.

Mysleme ale i na ty, kteří na takovéto shromáždění přijít ani nedokážou. I z tohoto důvodu bychom shromáždění příští rok pořádali také online, jak si to někteří přáli již v diskusi nad pozvánkami.

Mikuláš Vymětal, foto: Martin Balcar

Návštěva krajaňských sborů na Ukrajině

Faráři se za hranice vydali navzdory zuřící válce

Po devíti měsících od začátku ruské agrese navštívili faráři Miroslav Pfann a Tomáš Vítek české krajaňské evangelické sbory v Mykolajivské oblasti na jihu Ukrajiny. Do té doby byl možný jen vzdálený kontakt telefonem či prostřednictvím e-mailů nebo dopisů.

České farní sbory i jednotlivci se za ukrajinské krajaň modlili, vyjadřovali sounáležitost prostřednictvím zasílaných fotek, vzkazů a pozdravů. Ale osobní návštěva prostě chyběla. Dokonce už byla naplánována, ale z bezpečnostních důvodů ji nebylo možné uskutečnit. Nakonec se však faráři Miroslav Pfann a Tomáš Vítek rozhodli na nic nečekat a do regionu přes všechna možná rizika vyrazili.

Od bratří a sester z Ukrajiny jsme pak obdrželi následující dopis:

„Za osm měsíců války Ukrajiny s Ruskem si lidé v našem městě již zvykli na zvuky neustálých sirén, prolétajících stíhaček, raket a poslední dobou i dronů. Jen jedno trochu uklidňuje: Nic z toho nepadá na hlavu, neničí a nezabíjí v Pervomajsku...”

Miroslav Pfann a Tomáš Vítek na sobě pocítili tíhu válečného stavu 22. října 2022 cestou k nám na bohoslužby. Ten den ráno jsme čekali, než přijedou z Bohemky, a měli jsme starost o to, jaká bude cesta. Pořád houkala siréna, byl poplach.

Kolem desáté hodiny se ozvaly tři silné výbuchy, které nás ještě více znervóznily. Později faráři dorazili, díky Bohu bylo vše v pořádku. Všichni jsme se rádi sešli a živě diskutovali o explozích a snažili se co nejdříve zjistit, kde

a co se stalo. Bohoslužby probíhaly, ale otázka výbuchů visela ve vzduchu a o hodinu později jsme zjistili, že 30 km od Pervomajsku, směrem k Muzeu raketových sil zasáhly drony elektrickou rozvodnu a město Pobuzke zůstalo bez elektriny.

Děkujeme Miroslavu Pfannovi a Tomáši Vítkovi za velmi smysluplné a zajímavé kázání, které nás inspirovalo k víře ve zlepšení; že Ukrajinci nejsou v tomto boji za mír a demokracii sami. Jsme velmi hrdí, že tito dva faráři našli odvahu na Ukrajinu přijet a podpořit nás.

Všem našim přátelům a známým v České republice upřímně děkujeme za pochopení, morální a materiální podporu.

Přejeme vám klidné nebe, pevné zdraví a realizaci všech vašich plánů. Bezpochyby věříme ve vítězství Ukrajiny a věříme, že s Boží pomocí se všichni sejdem v mírumilovné, prosperující a pohostinné zemi; a už někdy brzy. S pozdravem předsedkyně spolku Nová Bohemka Ludmila Jančík.“

Jiří Hofman

Církev vděčně přijímá dědictví

Neobvyklé rozhodnutí pomůže mnoha dalším

„K slávě díla Kristova v životě i po smrti.“ Tak lze vyjádřit příběh bratra Ladislava Hanuse. Během života soustavně podporoval svůj sbor v Rané u Hlinska. Neobvyklé rozhodnutí, které učinil před svou smrtí, pomůže nyní i mnoha dalším.

Jméno bratra Ladislava Hanuse je zřejmě pro většinu lidí mimo region Hlinska neznámé. Ve sboru v Rané ho znají naopak velmi dobře. Díky jeho štědré podpoře dokázali průběžně opravovat kostel i faru. Když pak zhruba před rokem zemřel, odkázal církvi většinu svého majetku.

V mnoha ohledech působí jeho rozhodnutí pokrokově. Protože neměl dědice ze zákona, propadl by jeho majetek státu. Díky závěti ale významně podpořil dílo, na kterém mu celý život velmi záleželo.

Dům se zahradou svěřil vzdálenému příbuznému, který o něj poslední roky života pečoval. A který o jeho velkorysém záměru neměl nejmenší tušení.

Peněžní prostředky rozdělil rovným dílem mezi mateřský sbor v Rané u Hlinska, Diakonii Českobratrské církve evangelické a Jeronýmovu jednotu – tedy církevní dílo, které pečuje o sborové budovy, kostely, modlitebny, zkrátka o stavby a zázemí pro různá evangelická společenství.

Zbylé jmění, především 13 hektarů úrodných polí, rozdělil rovným dílem mezi Diakonii ČCE a Jeronýmovu jednotu.

Celkový čistý výnos z pozůstalosti činí pro Jeronýmovu jednotu téměř 2,5 milionu Kč a pomůže mnoha dalším sborům s údržbou i rozvojem sborových areálů po celém Česku. Podobná částka putuje do naší Diakonie, kde poslouží

v souladu s diakonickým posláním – bude použita především na péči o ty nejslabší: seniory, maminky samoživitelky nebo lidi s postižením.

Ladislav Hanus

O dobročinné závěti se v poslední době mluví stále častěji. Jedná se o dobrou možnost, jak část svého majetku po smrti věnovat na charitativní účely, kulturním organizacím nebo sociálním službám jako ocenění a podporu jejich potřebné práce. V zahraničí je to už desetiletí běžná praxe. V Česku se o této možnosti stále mnoho neví.

Bratr Ladislav Hanus zemřel v říjnu loňského roku. Letos v září byla poslední smluvní stranou

podepsána smlouva o předání urny s pozůstatky Městským úřadem Chrudim. Teprve na jejím základě mohl sbor v Rané u Hlinska urnu převzít a připravit poslední rozloučení.

Právě o tento svůj domovský sbor a o jeho provoz bratr Hanus pečoval ještě za svého života. „Byl dlouholetý a věrný člen a presbyter našeho

sboru. Velice se zajímal o dění v církvi. Vážili jsme si ho jako přímého člověka. Díky jeho finančním darům došlo z velké části k opravě fary a kostela,“ vzpomínala kurátorka Jana Černá na výjimečnou osobnost při posledním rozloučení v říjnu letošního roku.

Jiří Hofman

MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Návštěva ze Saska

Olivovník jako symbol živých vztahů

Vzájemné předvánoční návštěvy církevního ústředí Českobratrské církve evangelické s partnerskou církevní kanceláří Evangelické luterské zemské církve Saska (Evangelisch-Lutherische Landeskirche Sachsens) se staly milou, již více než třicetiletou tradicí.

Letošní návštěva Sasů v Praze se uskutečnila v pátek 9. prosince a byla o to radostnější, že se mohla po dvou letech, ve kterých setkání znemožnila pandemie nemoci covid-19, konat opět osobně, tváří v tvář. Šestičlenná delegace z Drážďan v čele s vrchním zemským radou Thilem Danielelem navštívila naše ústředí v Husově domě v pražské Jungmannově ulici.

Přátelský rozhovor se vedl například o novém zpěvníku, jehož příprava německé evangeliky teprve čeká. „Čeští partneři jsou již hodně napřed, protože si můžou zazpívat z nového zpěvníku ČCE, který vyšel před rokem,“ chválila německá delegace úspěšné úsilí naší církve. Vrchní církevní rada Martin Teubner si posteskl nad svízelností příprav německého zpěvníku, který už teď rozděluje církve v tom, jaké představy o nové písňové publikaci mají. Týká se to především výběru písní, které by se měly do knihy zařadit. Saští evangelici by například uví-

tali, kdyby v plánovaném zpěvníku bylo více Lutherových písní. Již nyní proto chystají vlastní dodatek, ve kterém i tyto písně vyjdou.

část saské delegace

Dalšími tématy hovoru byla například digitalizace či správa církve. Kolegy z Drážďan velmi zaujalo nasazení, s jakou Česká republika pomáhá Ukrajincům. Za deset měsíců válečného konfliktu přijala již přes 430 000 prchajících. „V poměru k počtu obyvatel je to nejvyšší počet přijatých uprchlíků ze všech evropských zemí,“ připomněl další ze členů delegace, Friedemann Ohme. Ocenil přitom zejména to, že ►

na pomoci Ukrajincům se v Česku do velké míry podílí i církev, a to včetně té naší. „Aktivizují se především samotné sbory. Sbory nabídly své prostory, některé byly za tímto účelem také zrekonstruovány. Pořádají se také jazykové kurzy a kulturní aktivity. K dispozici je i psychologická podpora,“ vypíchl Oehme.

Drážďanští nepřijeli s prázdnou. Jako symbol živých a stále rostoucích vztahů obdržela církevní kancelář od saských evangelíků mimo jiné mladý olivovník, který bude prostory Husova domu zdobit. A jako příslib vztahů budoucích jsme obdrželi nejen pozvánku do Drážďan, ale také na mezinárodní partnerskou konferenci, která se bude konat příští rok v Míšni.

„Já jsem jako zelenající se oliva v domě Božím. Doufám v Boží milosrdenství navěky a navždy,“ píše se v žalmu 52. Stejně tak i my

společná fotografie u olivovníku

děkujeme Pánu Bohu za tyto bratrské vztahy a věříme, že se budou vždy zelenat jako onen olivovník.

Adéla Rozbořilová

PUBLIKACE

Sbírka kázání bude vycházet jen elektronicky. Nově bude zdarma

Redakce se rozhodla vyjít vstříc potřebě sborů

Sbírka kázání pro čtené služby Boží patří již několik dekad mezi tradiční církevní publikace. V posledních letech došlo v jejím vydávání k několika změnám.

S příchodem nové redakce bylo třeba přehodnotit koncepci publikace i její technické zpracování. Redakce vyslyšela dlouholeté žádosti o lepší přehlednost, čitelnost a grafickou úpravu textu. V roce 2020 tak *Sbírka kázání* změnila formát – z dosavadní A5 na větší A4. Publikace dostala také novou podobu, korepondující s aktuálním vizuálním stylem církve.

Větší formát doplnilo zřetelnější písmo a vzdušnější sazba, které měly předčítajícímu společně zajistit větší komfort.

I přes tyto inovace však zájem o tištěnou verzi *Sbírek kázání* upadá, a to nejen mezi jednotlivci, ale zejména mezi sbory, kterým je publikace primárně určena. Náklad se tak smrsknul na množství, jehož profesionální tisk je neekonomický. S každým novým ročníkem přitom zaznamenává redakce další propad zájmu o odběr tištěného vydání. Finanční náklady na výrobu přitom stále stoupají.

Příprava publikace je zdlouhavá a technicky náročná. Aktuální redakční rada ve složení

Ivo David, Štěpán Hájek a Elen Plzáková dva-krát do roka shromažďuje vějíř 15 kompletních pořadů bohoslužeb, které pocházejí od farářů Českobratrské církve evangelické. Ediční zpracování pak probíhá pod hlavičkou redakce časopisu Český bratr. Většina tvůrčího týmu se přitom na přípravě sbírky podílí bez nároku na honorář. Také díky tomu se podařilo snížit finanční náročnost produkce této sbírky na naprosté minimum.

Těší nás, že se vynaložené úsilí vyplácí a zájem o publikaci naopak mírně roste. V elektronické podobě ji poptává nebo na církevním webu vyhledává stále více a více zájemců. Dosa- vadní praxe, když prioritu měla tištěná verze a elektronická forma byla ve snaze zvýhodnit předplatitele zveřejněna s určitým zpožděním, pozvolna přestala odpovídat reálné potřebě far- ních sborů.

Po poradě s vedením ústřední kanceláře se proto redakce rozhodla od nadcházejícího čísla *Sbírky kázání* (II. 2022/2023) vyjít této poptávce vstříc a upustit od vydávání tištěné podoby. Nadále bude vycházet pouze v elek- tronické podobě. Už nyní jsou přitom vydané sbírky dostupné zdarma ke stažení na webu ústředí.

Zrušení tištěné podoby ovšem neznamená, že by o ni přišli ti zájemci, pro které je obtížné

opatřit si výtisk svépomocí anebo pracovat s elektronickou verzí. Takovým na vyžádání výtisk aktuálního vydání rádi opatříme (maloná- kladovým tiskem a se zjednodušenou vazbou) a zašleme na uvedenou adresu. Stačí se nám ozvat prostřednictvím mailu.

S přechodem do webového rozhraní také zcela upouštíme od předplatného. Nově budou všechny *Sbírky kázání* ke stažení zdarma. Pouze v případě, že si objednáte tištěné vydání, účtujeme 50 Kč/ks + poštovné. Fakturu vám zašleme obratem.

Adéla Rozbořilová

GENERACE

Vzpomínka na pana faráře Jaroslava Vodou

V sobotu 10. prosince 2022 se v evangelickém kostele v Liptále konalo poslední rozloučení s bratrem farářem Jaroslavem Vodou, který zemřel jen několik dní před svými 92. narozeninami. Přišli se s ním

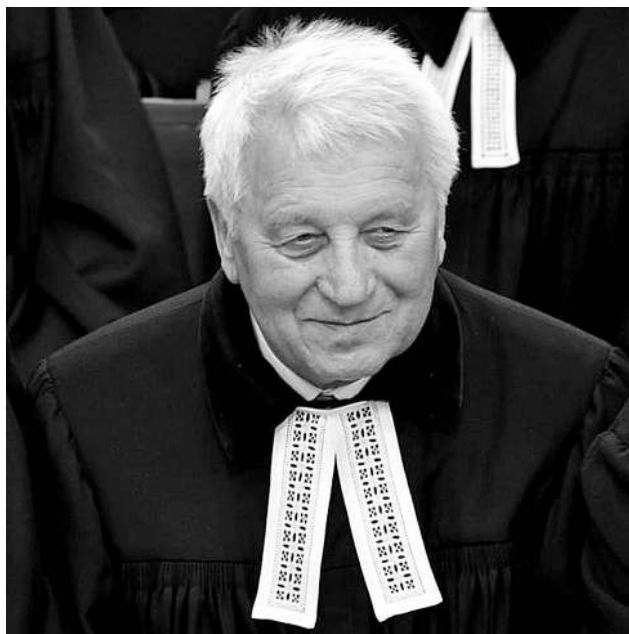
rozloučit lidé ze širokého okolí, především z míst, kde jako farář působil, tj. ze Vsetína, Leskovce, Liptálu, po odchodu do penze působil ještě rok v Pozděchově a dva roky v Pržně. To už mu bylo 81 let. ►

Ani po příchodu do Liptálu už to nebyl žádný mladík, ale byl to muž energický, s podmanivým hlasem a vlídným úsměvem. V dětství pomáhal v zemědělství, a tak mu nebyla cizí žádná práce. Brzy ráno jej bylo vidět s kosou v ruce, jak udržuje zahradu kolem kostela. Přidal se ke každé práci, pomáhal při opravách kostela, stavbě sborového domu, svou pracovitostí a nezdolným optimismem si navíc brzy získal spoustu přátel.

Za svého působení v Liptále působil i jako senior Východomoravského seniorátu, nové poměry umožnily nejen pravidelnou výuku náboženství, ale Jaroslav rád a dobře pracoval s mládeží, zavedl tradici prázdninových výletů i pravidelných červencových setkání na památku mistra Jana Husa. Byl to on, kdo stál u zrodu partnerství s reformovaným sborem v Beilen a řadu let se věnoval rozvíjení spolupráce. Přispíval do časopisu *Český bratr*; širší veřejnosti asi není známo, že přeložil knihu J. H. Charleswortha *Ježíš a svitky od Mrtvého moře*. Nedělní kázání vždy pečlivě mnoho hodin připravoval, k napsanému se vracel a prováděl drobné úpravy, aby slovo vyznělo tak, jak měl v úmyslu. Pravidelné bohoslužby nesměla přerušit ani jeho zasloužená dovolená. Vždy se vracel z týdenního pobytu nejpozději v sobotu večer, aby v neděli mohl kázat.

I v pokročilém věku pomohl vždy, byl-li o to požádán. A tak jsme měli příležitost mu v liptálském sboru popřát i k jeho devadesátým narozeninám. Co přát člověku, který se teší ze společného života s manželkou Aničkou, která mu vždy věrně stála po boku? Co více přát člověku, obklopenému milující rodinou, který ve svých letech při turistických výletech dokáže unavit i svá vnoučata? Přáli jsme mu pevné zdraví a stále veselou mysl.

Bratr farář Voda svou obětavostí, láskou a péčí o svěřené stádo vtiskl do liptálského sboru nesmazatelnou pečeť a vyoral hlubokou

Jaroslav Voda (1930–2022)

brázdu v našich srdcích. V adventu, jak připomněl emeritní synodní senior Daniel Ženatý, si připomínáme Kristův příchod. Změnu, která nastala vstupem Boha do našeho světa. Pomáháme si například obrazem – jako když světlo pohltilo tmu. A současně se znovu a znovu vyrovnáváme s tím, že ta změna ještě není úplná. Že vzdor vši naději má smrt tu moc oddělit nás od našich milých. A tak na jednu stranu věříme, že naší smrtí se náš vztah k Bohu nemění. Je stále pevný. A na druhou stranu je nám líto, že ta smrt ještě jakousi moc má a od našich milých nás odděluje. Jsou v náruči Boží. To jistě ano. Ale žel ne v náruči naší.

Věra Halová

POMÁHÁME

Nejmenším i jejich rodičům

Jak v Rýmařově pomáhají pracujícím maminkám

Na počátku byla chuť zkusit něco nového. A taky zkušenosti kamarádek. Lucie Tvrdcová od nich často slýchala, jak těžké je umístit do školky děti mladší tří let. Rozhodla se proto založit dětskou skupinu. Diakonie Rýmařov se tak před třemi roky rozšířila o další službu.

Hrášky už jsou sklizeny. Prázdné lusky teď zeleně svítí na vrcholku kompostu. Čekají na svůj čas, kdy se k nim propracují kalifornské žížaly, aby je proměnily na úrodný humus. Přes okraj kompostu nakukují dětské hlavičky. Děti hledí na zbytky ze své loňské sklizně a ta v nich vyvolává nedávné vzpomínky na to, jak lusky trhaly, jak z nich vybíraly hrášky, dávaly je na talíř – a nakonec, odměnou za všechnu vynaloženou námahu, si na hráscích pochutnaly. Chtěly by si to zopakovat. Ptají se, jestli by se z lusků na kompostu nedalo ještě něco vyškrábnout. Bohužel. Až zase v létě.

Horské sluníčko jasně svítí, obloha je vymetená, listí hraje všemi barvami, tak se není co divit, že děti po deváté dopoledne vyrazily

ven. Kromě tří vyvýšených záhonků, kde kromě hrášků a dýní pěstují také bylinky, tu mají lanové prolézačky, dřevěné pódium a dětský zahradní domek. Vevnitř v budově zůstala jen malá Magdalenka. Je to nejmladší členka týmu, ve věku jeden a půl roku. Už spí. Přichází na šestou hodinu ranní, kdy dětská skupina otvírá. Babička ji vyzvedává v jedenáct hodin. Ostatní děti zalehnou až kolem poledne po obědě. Nejpozději si je rodiče musí vyzvednout ve čtyři.

V rýmařovských školkách je dostatečný počet míst pro děti od tří let. Pro děti mladšího věku je to horší. Školky je sice mohou přijímat, ale dělají to neochotně. Systém je totiž zaveden tak, že jedno dítě pod tři roky zabere místo dvěma tříletým. Poptávka od maminek, které se chtěly co nejdříve vrátit do práce, přitom byla. „Jedna moje kamarádka musela vozit dítě do školky až v Malé Morávce, což je deset kilometrů,“ říká Lucie Tvrdcová. A protože po zkušenostech z domova pro seniory a po vedení sociálně terapeutické dílny chtěla vyzkoušet něco nového, rozhodla se, že poptávku vyslyší. To z její iniciativy při Diakonii dětská skupina vznikla. Pomáhala samozřejmě paní ředitelka Marcela Staňková a ostatní kolegové. Službu bychom mohli přirovnat k dřívějším jeslím. Ostatně vybavením se od standardních zařízení pro předškolní děti nijak neliší: šatna, dětská umyvadla a toalety, velká herna s postýlkami, výdejna jídla, zahrada. O to se postaralo město Rýmařov, se kterým má místní Diakonie dlouhodobě vynikající vztahy. Od podlahy přestavělo bývalý dům s pečovatelskou službou, kde dnes dětská skupina sídlí. ▶

Skoro jako jesle

Práce s předškolními dětmi představovala pro Lucii Tvrdcovou a její kolegyně vstup na dosud neprobádané území. S žádnými zásadními problémy se ale nepotkaly. Když dorazily první děti, ukázalo se jako velká výhoda, že se pracovnice – v dětské skupině se jim říká chůvy – mohou svým malým svěřencům věnovat individuálně. Z předchozích zkušeností z Diakonie měly navíc dost empatie na to, aby se na děti a jejich různé povahy vyladily. V dětské skupině může být maximálně 15 dětí, starají se o ně vždy tři pracovnice. Jedná se o daleko lepší poměr, než bývá v běžných školkách. Rodiče to velmi oceňují stejně jako takzvanou flexibilní docházku – když některé z dětí chybí, volné místo může dočasně obsadit dítě jiné, jehož rodiče mají zájem. Osloví je pracovnice dětské skupiny.

Dobrá příprava pro školku

Jediné poučení, na které si v rýmařovské dětské skupině museli časem přijít, je rozdíl mezi pedagogickou teorií a praxí. Neplatí, že děti podobného věku jsou si podobné i schopnostmi a dovednostmi. Pedagogická teorie popisuje průměrné dítě, jenomže v praxi je každé originál. Mladší někdy předstihují starší, aniž by z toho plynulo, že starší mají nějaký handicap. Další zkušenost z každodenního provozu ukázala, že bude potřeba upravit věkový rozptyl dětí, které mohou do dětské skupiny chodit. Nyní v Rýmařově přijímají děti od jednoho a půl roku do pěti let. Říká se, že takto věkově smíšené skupiny představují velkou výhodu, protože menší děti

se učí od těch větších. Ale může to být i naopak. „Zažili jsme situace, kdy se čtyřleté dítě začalo vracet zpátky na úroveň těch dvouletých,“ vzpomíná Lucie Tvrdcová. Od nového roku proto věkový rozptyl plánují zúžit: Od jednoho a půl roku do tří nebo čtyř let; to se ještě rozhodne.

Diakonie Rýmařov

Činnost zahájila v roce 1993. Od té doby se rozrostla na šest služeb, zaměřených zejména na seniory a lidi se zdravotním postižením.

- pečovatelská služba
- osobní asistence
- ošetřovatelská služba
- domov pro seniory
- domov pro seniory se zvláštním režimem
- týdenní stacionář
- sociálně terapeutická dílna Buřinka
- dětská skupina

Kromě toho nabízí rýmařovská Diakonie i další služby:

- kavárna s občerstvením Buřinka
- pedikúra
- masáže
- focení průkazových fotografií
- posezení pro seniory u kávy

A co že děti v rýmařovské dětské skupině dělají? Hlavně si samozřejmě hrají. Jak na zahradě, tak i vevnitř k tomu mají prostoru víc než dost. Jinak se odnaučují cucat si palečky, trénují chození na toaletu, aby nepotřebovaly pleny, učí se mytí rukou vždy, když je to potřeba. U vyvýšených záhonků na zahradě zkoušejí, jaké to je být v úzkém kontaktu s přírodou. Na lanových prolézačkách trénují šikovnost a fyzickou zdatnost.

Z rýmařovských školek hlásí, že když k nim děti z dětské skupiny přestoupí, je na nich poznat, jak jsou samostatné a jak dobře v dětském týmu umějí fungovat.

Adam Šůra

DUCHOVNÍ OBNOVA

Obnovitelné zdroje aneb reportáž z kláštera

Kouzlo Fortny je v tom, že se před světem neschovává

Ve skleněné tabulce klášterního okna se odráží světlo. Pohled ven do tmy prozradí, že zdrojem je oheň uprostřed pěkně upraveného nádvoří, vlastně spíš zahrady. Keře jsou pokryty sněhem, prvním letošním. Jen nasvícená Petřínská rozhledna na obzoru prozrazuje, že oheň ve skutečnosti hoří pár metrů od Pražského hradu. Kolem v tichosti postává několik postav, zahalených v kabátech, obklopených oblouky velkých oken, jen občas se někdo sehne a pomalu vloží do plamenů dřevěné polínko. Čas jako by se pozastavil, jako by bylo jen to praskání ohně. Tak se na pražské Fortně, v klášteře bosých karmelitánů, pomalu chýlí k závěru třetí den duchovního cvičení, nazvaného „Obnovitelné zdroje“. O večeru u ohně pak jeden ze starších účastníků řekne: „Kamarádi mi budou závidět.“

Tiché místo uprostřed města

Jako by byl za těžkými dřevěnými dveřmi na Hradčanském náměstí nenápadně schován jiný svět. Jenže schován není, a právě v tom je kouzlo Fortny. Dveře kláštera jsou několikrát týdně otevřeny komukoli. Stačí udělat pár kroků, aby člověk vstoupil z rušného prostranství do ticha, aby se zastavil třeba cestou z práce a na

chvíli se soustředil k modlitbě, meditaci nebo četbě.

Místo dýchá historií, zároveň je pěkně moderně a účelně zařízeno. Hned za vrátnicí u vchodu vítá návštěvníky pohled na dřevěné schodiště a pod ním je pult s dobrou kávou. Velká francouzská okna nabízejí výhled i průchod do zmíněného dvora a na zdech přilehlé chodby visí výstava obrázků ukrajinských dětí, které tu na půl roku našly azyl při útěku před válkou. Ubytujete-li se tu, brzy zjistíte, že kromě útulného pokojíku máte k dispozici téměř celý areál, větší i menší místnosti, ukryté za dřevěnými dveřmi, křesla a sedátka na chodbách, klekátko a deky. Brzy si člověk připadá jako doma, jenomže ten domov je trochu podobný kolegům Harryho Pottera.

Dlouhá karmelitská historie

S praxí křesťanské víry je místo spojeno už od 14. stol., kdy v místech stával gotický kostel, od 17. stol. tu byl klášter, nejprve barnabitský, poté řádu bosých karmelitek. V roce 1950 se místa zmocnili služebníci komunistického režimu, vystěhovali řádové sestry z jejich domova do internace a budovu s využitím práce politických vězňů proměnili na vládní hotel. Až v roce 1992 se díky intervenci prezidenta Václava Havla mohly sestry vrátit zpět a žily tu až do roku 2019, kdy se rozhodly vybudovat nový klášter v klidnější lokalitě, v Drastech u Prahy. Od roku 2020 se o provoz kláštera starají ►

bosí karmelitáni, kteří se rozhodli udělat z něho otevřený dům, kde je zároveň možné nalézt ústraní. Pořádají se tu duchovní i vzdělávací programy, konají se kulturní akce, besedy, hovory v kruhu, bohoslužby v přilehlém kostele. Je možné požádat o duchovní doprovázení i osobní psychologické poradenství nebo prostě jen pobýt v tichu. Na vstupních dveřích je napsáno „nádech“ a „výdech“.

Tradice karmelitánů odkazuje na starozákonního proroka Eliáše, který je v Bibli spojen s horou Karmel. Biblické zprávy o Eliášově působení zachycují dvě výrazné polohy jeho života – odvážné a veliké skutky, ale také jeho samotu a v této samotě setkávání s Hospodinem. Od 12. století se křesťané, inspirováni těmito příběhy, vydávali na poutě na horu Karmel a usazovali se tam jako poustevníci. Ve 13. století vznikl řád, který do centra svého života postavil modlitbu, meditaci Božího zákona a bdělost a který se brzy přesunul do Evropy. V době reformačních pohybů v církvi v 16. stol. se také mezi karmelitány objevilo volání po návratu k původním ideálům řádu a ke kontemplativní (vnitřní, tiché, meditativní) modlitbě. Hlavními reprezentanty těchto snah byli Terezie z Ávily a Jan od Kříže. Jejich následovníci se nakonec od původních řádů oddělili a označují se jako „bosí karmelitáni / bosé karmelitky“. Setkání „Obnovitelné zdroje“, které se v klášteře na Hradčanech konalo od 16. do 20. listopadu 2022, vedl bosý karmelitán Petr Glogar, ředitel Fortny, terapeut a zkušený doprovázející.

Lidské příběhy, těžkosti a křehkost

První večer se setkáváme v menším sále, který svým štukovaným stropem a zdobně vyřezávanou pohovkou připomíná spíš zámecký salonek. Sedíme na židlích v kruhu a je nás bezmála 20. Asi dvě třetiny tvoří ženy. Lidé různého věku, a jak vychází najevo při představování, tak také z nejrozličnějších koutů republiky. Někteří jsou na podobném setkání poprvé, mnozí jsou tu opakovaně nebo mají, jako já, předchozí zkušeu-

nost z duchovních cvičení v Kolínském klášteře (psali jsme o něm v ČB 5/2022).

Představování je ovšem stručné, nejsme tu, abychom vytvořili partu, každý se vydává na vlastní cestu. Stačí křestní jméno a dvě věty o tom, odkud a proč přicházíme. Jsou to jen náznaky, ale i z nich povystoupí lidské příběhy, těžkosti a křehkost. Několikrát zazní zkušenost rodičů, kteří jsou doma s malými dětmi a poznali, že musí znovu nalézt sebe, načerpat, přiblížit se ke zdroji. Dostáváme krátké vysvětlení, co to vlastně je meditativní modlitba a jak na ni. Několik stručných, ale praktických rad, jak sedět, co si počít s očima a rukama, s myšlenkami, které přicházejí.

Možná fakt byla chyba, že jsem se sem přihlásila, napadá mě, když koukám na tabuli, kde je vypsán program. První modlitba ještě před snídaní, další společné meditace celé dopoledne, společný program v druhé půlce odpoledne a další meditace večer. Čekala jsem ticho, příležitost uspořádat si den pro modlitbu a odpočinek, a místo toho mám být celou dobu v organizované skupině? Vypadá to spíš jako program vyčerpávající než jako příležitost k načerpání. Naštěstí ale nejsme na táboře a dostává se nám ujištění, že program není zákon, a tak si ho trochu přizpůsobím pro delší spánek a procházky po okolí.

Duchovní jogging taky bolí

Ticho a meditace? Je vyzkoušená praxe, že ztišení navenek pomáhá obrátit pozornost k tomu,

co nosíme v sobě, a pak také k přítomnosti. Je to cenná, ale taky dost riskantní a ne vždycky příjemná expedice. Přicházejí vzpomínky, otázky, myšlenky a emoce, které v nás jsou, ale my je zaháníme nebo popíráme. Ukazuje se však, že dopolední programy, vedené bratrem Glogarem, pro to mohou být velmi dobrou pomocí. Soustředíme se postupně na živly a skutečnosti, s nimiž máme v životě zkušenost. Všímáme si, co to pro nás znamená, co se nám tím odhaluje o nás samých, o světě, o Bohu. Strídají se asi dvacetiminutové meditace v tichu a slovo. Nasloucháme, co nám k našim zkušenostem a obrazům světa a Boha říká Písmo. V krajině ticha se tak vynořují rozcestníky. Expedice není jen bloudění v sobě samém, ale překvapivé objevování toho, k čemu nás zve ten „hlas tichý, jemný“, který se dal poznat Eliášovi (1Kr 19,12).

Odpolední program směřuje k tomu, abychom své objevy pojmenovali a vyjádřili, a tak si o nich povídáme. Zaznívají inspirativní postřehy: „Je vlastně nebe díky mlze dál, nebo

blíží?“ I silná vyznání: „Nevíme, k čemu všemu někdy přitakáváme svým ano, ale dnes mi došlo, k čemu zaznělo a jak moc ublížilo mé ne.“

Druhý den večer začíná nečekaně sněžit, a tak vyrazím na procházku ještě v noci. Jak se někdy rázem všechno jeví jiné úplně nezaslouženě, s pomocí odjinud. Třeba sněhem. Anebo milostí. A jak často je to zkušenost, spojená právě s časem v tichu a s modlitbou.

Jana Hofmanová

PASTORACE

Kaplan, nebo farář? Komunita, nebo církev?

I malý sbor může dělat velké věci

Na základě nedávné události bych se s vámi ráda podělila o zkušenost propojení práce farářky malého sboru a vězeňské kaplanky, které je pro nás na Hvozdnici v mnoha ohledech stále funkčnější, jak se ukázalo v několika uplynulých dnech v několika logicky na sebe navazujících akcích.

Posledních deset let se má kaplanská služba v příbramské věznici vyprofilovala jako práce se závislými klienty na Specializovaném oddě-

lení výkonu trestu. Srozumitelněji řečeno jsem členka terapeutického týmu pro práci s odsouzenými, které do vězení přivedla závislost na drogách a z ní pramenící, zpravidla majetková, trestná činnost. V sedmičlenném týmu mám na starost motivační část a práci s volným časem našich klientů, a to nejen ve vězení, ale zejména po odchodu na svobodu. Opět jednoduše řečeno – mám je učit nenudit se a dělat ve volném čase něco smysluplného, co je navíc bude motivovat k životu bez drog a alkoholu. ▶

Freedom ve vězení

Hudební sdružení *Freedom*, které vzniklo v r. 2017 v příbramské věznici v rámci terapeutických aktivit Specializovaného oddělení pod mým vedením, má v tuto chvíli za sebou bohatou činnost, a to nejen v oblasti hudby. Myšlenka, že by odsouzení muži mohli z věznice nějakým způsobem prospívat někomu, kdo je na tom zle, ovšem ne vlastní vinou jako oni, a že tak mohou alespoň částečně napravit to, co pokazili, není v Příbrami nová. „Přivezla“ jsem si ji ze své pracovní cesty po věznicích v USA v r. 2012, kde jsem se setkala s financováním indické školačky skrze kapesné doživotně odsouzených vězňů ve věznici *Western Maryland Correctional Facility*.

Zážitek čtení děkovného dopisu této dívky z Indie v místní kapli a komentář jednoho z odsouzených: „Já už děti mít nikdy nebudu, tak aspoň takhle jsem skoro táta,“ je pro mne nejsilnějším zážitkem z celého tehdejšího pobytu.

První benefiční koncert pro Dětskou léčebnu Bukovany jsme s hudebníky z *Freedom* uspořádali ještě v době jejich pobytu ve věznici, kam si jejich provedení písně „Slzy tvý mámy“ přijel poslechnout osobně její autor a frontman skupiny Olympic Petr Janda. Poté už měly události poměrně rychlý spád.

Členové skupiny *Freedom* postupně odcházeli na svobodu a nesli si s sebou zážitek smysluplnosti svého nadání, které do té doby neměli možnost nikde využívat. V listopadu loňského roku jsme obdrželi pozvání vystoupit na odborné konferenci, pořádané spolkem Hlasohled a hudební teoretičkou Ridinou Ahmedovou. V příspěvku „Rozvoj kreativních sil ve vězení jako nástroj sociální změny“ jsem se zabývala právě pozitivní proměnou svých, v tu chvíli již bývalých svěřenců skrze společné tvůrčí projekty.

Od letošního léta se tato hudební skupina schází k pravidelným zkouškám jednou měsíčně. Zvukové vybavení jsme obdrželi darem od spolku Příbramsko, zkušebnu máme

v modlitebně ve Hvozdnici. A nyní se dostávám k tématu svého článku – propojení kaplanské a farářské profese v malém sboru, kterým Hvozdnice bezesporu je. Kromě toho, že díky kaplanskému úvazku mi vyhovuje částečný sborový úvazek z čistě praktických důvodů, jsou tady důvody jiné a mnohem významnější. Benefiční koncert skupiny *Freedom* na podporu sociálně nejslabších dětí z Dětského domova Solenice se konal v sobotu 26. 11. 2022 ve hvozdnické modlitebně. Ta se pro tuto příležitost proměnila díky Tomáši Váchovi ve velkolepě ozvučenou a osvětlenou scénu. A koncert vynesl celkem 23 000 Kč. Byly to ale nejen peníze pro děti, které nás potěšily.

Byla to také kapacita modlitebny doslova praskající ve švech a zájem zcela neznámých příchozích. A pro náš sbor opakovaná zkušenost,

že na konkrétní smysluplný účel se peníze vždy ještě najdou. První takovou zkušenost jsme udělali s pobytem ukrajinských maminek na naší půdě zjara, kdy obce Hvozdnice a Bojanovice spolu s přáteli našeho sboru vybraly 70 000 Kč, dále malování spodních prostor fary, které zcela nezištně a kvalitně zajistili rodiče dětí z místního skautského oddílu Svatopluk.

A nejvíce nás těší fakt, že „kluci“ z *Freedom* jsou skrze možnost znovu a znovu pomáhat nemocným nebo opuštěným dětem motivováni ke své vlastní kvalitní (protože náhle smysluplné) existenci. A o to jde především – o rozdávání zadarmo, kde jsme jako církev zadarmo dostali. V tuto chvíli mám na mysli samozřejmě Ježíšova slova o rozdávání vnitřního pozitivního náboje, klidu, dobrých vztahů, kreativity a toho všeho, co ze života víry pramení.

Jedna faříčka, jedna farářka, jedno podkroví

Snad už jen pro dokreslení směru, kterým se náš sbor díky své Vizi 2021 vydal a – zdá se – víceméně úspěšně kráčí: Den před konáním koncertu jsem byla jako věžeňská kaplanka pozvána k účasti na odborné konferenci organizace Podané ruce Brno, jejímž tématem byl právě život bez drog a motivace ke kvalitnímu trávení volného času. Zde jsem se setkala s vedoucím terapeutické komunity Sale-

bra nebo úspěšnou klientkou programu Probační a mediační služby paní Lenkou. A tak je již kromě víkendového pobytu solenických dětí na naší půdě naplánován také zážitkový víkend klientů Salebry nebo první dovolená paní Lenky s jejími dětmi, na které čeká a dělá vše pro to, aby je získala do své péče. Společně se skauty, hudebníky z *Freedom*, kolegy z věznice, kteří na koncert vážili cestu až ze vzdálené Příbrami, s paní učitelkou Lenkou z Dětského domova Solenice a s námi, místními evangelíky, tvoříme dnes již pestrou směs, jejímž centrem je naše fara. No – spíš faříčka.

Na Hvozdnici opakovaně zakoušíme, že stačí jedna malá modlitebna, jedno skromné podkroví, jedna farářka na minimální úvazek, názorově otevřená a spolupracující šestičlenné staršovstvo, k tomu všemu trocha dobré vůle a nápadů a dají se dělat doslova velké věci. Výsledkem je, že toto dění na půdě (přeneseně i doslova) našeho sboru sleduje a vnímá celá komunita, v níž tradiční evangelíky nehledejme, velmi pozitivně. Dokonce tak, že je ochotna i finančně přispět na věci, které všichni vidíme jako smysluplné. Život bez drog několika lidí nebo radost v dětském domově pod vánočním stromečkem berme potom jako vedlejší produkty – naší víry, společné práce a ochoty vytvářet něco nového...

Vendula Glancová

ŘEČ VÍRY

Jakým jazykem mluví Bůh?

Jazyk spoluutváří to, jak věříme

Když dnes usedáme do kostelních lavic, považujeme za zcela přirozené, že na nás farář hovoří česky – pro většinu z nás mateřským jazykem. Stejně tak, když si doma otevřeme Bibli.

Křesťanství je v českém prostředí plně implementováno. Proč je ale liturgický jazyk tak důležitý? Proč je důležité, aby církevní obřady byly vedeny ve srozumitelném – nejlépe však mateřském – jazyce? ►

Mnohde stále není situace taková jako v českém prostředí. Možná překvapí, že k roku 1800, tedy ještě v poměrně dohledné minulosti, bylo na celém světě pouze 67 jazyků, do nichž byla Bible přeložena. Dnes je jazykových mutací Bible téměř na 3000. Ale stále není hotovo. Uvádí se totiž, že v současnosti existuje na světě přibližně 6000 jazyků.

V římskokatolické církvi byla latina de iure liturgickým jazykem ještě v minulém století. K oficiálnímu zrušení došlo až po druhém vatikánském koncilu. Církevní slovanština naopak leckde na východě jako liturgický jazyk přetrvává.

Rozděl a panuj. Jazyk jako politikum

Církevní slovanština se vyvinula z nám dobře známé staroslověnštiny, která je sama zajímavým „projektem“. Máme ji spojenou s věrozvěsty Cyrilem a Metodějem, které chováme v úctě jako misionáře, kteří na naše území přinesli křesťanství. Ve skutečnosti však křesťanská víra pronikla na naše území od „západních“ křesťanů, kteří na území Velké Moravy (i Čech) již v průběhu 8. století přicházeli, a to především z franského Pasova.

Velká Morava vnímala Franskou říši jako hrozbu, a tak se snažila z jejího vlivu vymanit. Jednou z možností bylo dostat se pod ochranu Byzance. Příslušnost k západnímu či východnímu ritu s sebou totiž nesla i významné mocenské konsekvence.

Nápad hovořit na Velkomoravany srozumitelným jazykem nebyl projev jakési slovanské vzájemnosti, ale promyšlená strategie, která měla zvýšit úspěšnost byzantské mise.

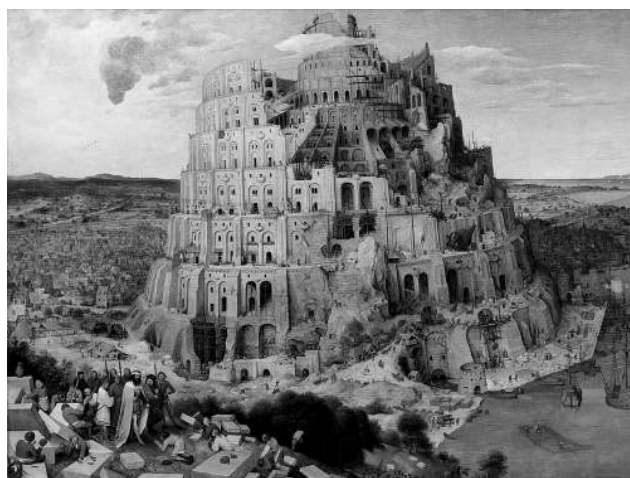
Politické dopady jazyka nám znějí jako dávná minulost, ale hrají roli i dnes. Univerzální liturgický jazyk nemusí být chápán pouze jako symbol jednoty, ale i jako projev „kulturního imperialismu“. S touto nálepkou se i v současném římskokatolickém světě potýká právě latina. Není divu, že papež František často v komunikaci používá svoji rodnou španělštinu, přestože latinu skvěle ovládá. Je to však důležitý

krok, jehož symbolikou je rozmělnovat mocenský příznak jazyka a otevřít prostor k přirozenému vyjádření myšlenek i víry prostřednictvím vlastní řeči. Užívání latiny přináší i další úskalí, jako je neschopnost se v církvi snadno a přesně vyjadřovat o moderních tématech.

Bílý kokos a večere Tuleňova.

Kulturní rozdíly v Bibli

Jedním z pozitivních důsledků překladů do místních jazyků je to, že pomáhají překlenout kulturní rozdíly. V Žalmu 51 například zaznívá: „Umyj mě, budu bělejší nad sníh.“ Ale jak intenzitu tohoto vyjádření předat někomu, kdo sníh nikdy neviděl? Někteří překladatelé proto sahají po dynamických ekvivalentech: výraz „sníh“ tak nahradí třeba „kokos“.

Pieter Bruegel starší: Babylonská věž (1563)

Pro našince bude zřejmě úsměvná kulturní modifikace Bible ve společnosti Inuitů, žijících v Grónsku. V zemi všudypřítomného sněhu a ledu se jen těžko představuje ovce či beran, což jsou velmi frekventované biblické motivy. Inuité je proto nahradili jiným zvířetem, které je v zemi stejně běžné, jako u nás skopový dobytek – tuleň. Vydáte-li se někdy s Inuity na bohoslužby, vezměte v potaz tento jazykový posun, abyste neutrpěli kulturní šok, až se od stolu Páně ozve: „Tuleni Boží, který snímáš hříchy světa...“

Zdá se to exotické, ale podobné zásahy „postihly“ i českou verzi. Například pověstné jablko ze stromu poznání, které Eva nakousla, se původně v Bibli vůbec neobjevuje, hovoří se obecně o „ovoci“. V našem prostředí se však vžila představa, že šlo o jablko, neboť jde o jednu z běžně dostupných plodin. Tento obraz navíc podpořila Vulgata, která pracuje se slovní hříčkou *malum* (jablko) – *mālum* (zlo).

I v současných překladech však zůstávají zakonzervovány kulturně podmíněné souvislosti, kterým dnes už nerozumíme, anebo je interpretujeme jinak než biblický svět. Nemusí jít nutně o rozdíly lexikální, ale spíše společenské návyky, které se v průběhu staletí proměnily.

Jednou z cest, jak se s těmito kulturně historickými překážkami vyrovnat, jsou moderní překlady, které se kromě jazykového překladu věnují také převodu společenských a politických zvyklostí do kontextů, které jsou pro křesťana 21. století lépe představitelné. V českém prostředí se objevil kromě konvenčních biblických překladů zajímavý a odvážný pokus *Parabible* Alexandra Fleka, v němž jsou evangelijní texty převyprávěny na pozadí současného světa.

Důležitost toho, aby liturgické texty hovořily mateřským jazykem, ukazuje myšlenka jazykového relativismu. Jeho základem je přesvědčení, že pojetí světa je závislé na jazyce, kterým jedinec či společenství mluví. Jinými slovy jazyk ovlivňuje to, jak vnímáme a interpretujeme svět kolem sebe. Ve třicátých letech minulého století tento princip shrnula tzv. Sapir-Whorfova hypotéza, která je dnes stěžejní součástí jazykového relativismu.

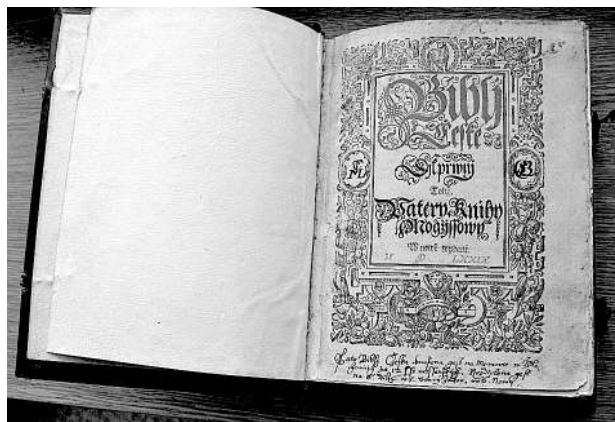
Pakliže jazyk spoluutváří to, jak myslíme a jak vnímáme svět, pak liturgický jazyk spoluutváří to, jak věříme. Jazyk totiž nemá zásadní dopady jen na utváření obrazu světa, ale také na formulování naší identity.

„Účastnit se liturgie je něco jiného než sedět ve školní lavici. Liturgie musí být vedena v jazyce, kterému lidé opravdu rozumějí, má-li být autentická,“ říká Joseph P. Amar, profesor

lingvistiky na University of Notre Dame a kněz syrské maronitské církve.

Od Bábelu ke glosolálii

Bible se k mnohosti jazyků staví poněkud nedůvěřivě. Každému asi vytane příběh o babylonském „zmatení jazyků“. To přichází jako trest za lidskou zpupnost. Rozdělení jazyků tady teologicky symbolizuje porušení řádu a nesvornost mezi lidmi. Řada učenců proto usilovala o vytvoření univerzálního jazyka, který by měl napomoci světu získat ztracený řád. Jedním z nich byl Jan Amos Komenský, který myšlenku jednoty křesťanů věnoval celé své životní dílo.

Bible kralická, první překlad do češtiny z původních jazyků

Nový zákon je již k jazykové pluralitě shovívavější, protože vznikl v kosmopolitním prostředí, kde i jeho autoři, ale také první křesťanské sbory byli v menšině. Spíš než na univerzalitu zaznívá směrem k jazyku v duchu antické filosofie požadavek na „jazykovou transparentnost“ – mluvčí má být především pravdomluvný a ve svém projevu mírný, ale také se má vyjadřovat jasně a srozumitelně („vaše slovo ať je vždy laskavé a určité“ Kol 4,6).

Naproti této biblické opatrnosti stojí názory některých teologů, kteří tvrdí, že Bible byla přímo předurčena k tomu, aby se překládala. ►

Vždyť prvním překladem je už Nový zákon samotný – originální rukopis je v řečtině, ale dobře víme, že Ježíš hovořil aramejsky.

Je však třeba také připomenout, že každý překlad je výklad a žádný překlad se bez poctivého výkladu neobejde. Můžeme zde parafrázovat slova apoštola Pavla: „Ten, kdo mluví jazyky, nechť prosí, aby je dovedl také vykládat.“ (1K 14,13)

Teprve v nedávných měsících byl dokončen překlad Bible do jednoho z 20 domorodých jazyků v Zambii. „Je to jako kdyby Bůh mluvil naším jazykem,“ prohlásil jeden z tamějších křesťanů.

I když nemluvíme ve vytržení, ba dokonce i když mluvíme jen jediným jazykem, má naše jazyková kompetence důležitý účel v našem životě víry. Pomáhá nám totiž Boží poselství vnímat, přemýšlet o něm a také je předávat. I když to všechno jazyk dělá nedokonale, přesto jej nemůžeme degradovat na pouhý nástroj. Do jazyka jsme doslova vrostli. Skrze něj žijeme, ale také věříme. Proto je tak důležité, aby nám liturgie byla otevřena, a to jistě nejen verbálně. Náš nedokonalý lidský jazyk je brána k tomu, aby se nás mohlo dotknout dokonalé slovo Boží, slovo milosti, lásky a pokoje.

Adéla Rozbořilová, foto: wikipedia.cz

KULTURA

Plodit i v nečase

Posvátné umění v nesvaté době: České sakrální umění 1948–1989

Výstavu s tímto delším názvem můžete shlédnout od 27. 10. 2022 do 9. 4. 2023 v prostorách Muzea umění Olomouc.

A je to opravdu mimořádná výstava, která je věnována tématu dosud v tzv. odborných kruzích zcela opomíjenému, tj. umění, které se zabývalo sakrální tematikou v období totality. I v tomto období se totiž řada umělců, kteří měli z různých důvodů velmi omezené možnosti tvorby, zabývala biblickými náměty, a pokud získali tu možnost, tvořili duchovní a umělecká díla nejen pro sebe „do šuplíku“, ale i pro konkrétní farnosti a kostely, převážně církve římskokatolické, ale i pro bohoslužebné prostory naší ČCE a dalších církví.

archivech, knihovnách a všech dostupných pramenech, včetně Ústavu pro studium totalitních režimů, hovořili s příslušnými faráři, umělci, architekty, pamětníky. Fotograficky zdokumentovali v té době postavené kostely a vytvořená díla, sehnali i některé stavební plány a modely. Výstava obsahuje artefakty, které se podařilo vypůjčit: obrazy, kresby, sochy, grafiky, vitraje, relikviáře, architektonické plány atd.; zvláštní lahůdkou výstavy a pýchou kurátorů je pak zápůjčka návrhů vitrají Josefa Šímy z Francie. Malíř je vytvořil pro kostel sv. Jakuba v Remeši.

Na výstavě jsou představeni kromě domácích i čeští výtvarníci, tvořící v zahraničí. Z tohoto velkého množství materiálů pak vznikla nejen zmíněná výstava, ale i krásný katalog, který je ještě obsažnější (s úvodním slovem Jana Graubnera). Na téměř 300 stránkách nabízí na 300 barevných fotografií, pořízených v terénu fotografie MUO Markétou Lehečkovou a Zdeňkem Sodomou. Hlavní dík patří kunsthistori-

Pracovníci olomouckého muzea odvedli příkladnou a přímo mravenčí práci, když pátrali po

kům, kurátorce Mgr. Šárce Belšíkové a jejímu spolupracovníkovi, emeritnímu kurátoru Mgr. Ivo Binderovi, autorům výstavy i většiny odborných textů, 90 medailonů realizací a asi 90 textů autorů a zadavatelů. Není možné zde vyjmenovat i řadu dalších spolupracovníků, kteří se na katalogu podíleli; i jim patří vřelý dík. Návštěvníka výstavy a čtenáře katalogu jistě udiví, že přes obtížnost doby a situace jak v životě umělců, tak církvi se podařilo vytvořit tolik pozoruhodných uměleckých realizací, zvláště na Moravě.

Autoři výstavy v této souvislosti také shromáždili množství dalších zajímavých materiálů: Příběhy o statečných farářích, kteří se nenechali zastrašit nepřítelny doby, církevními tajemníky, či dokonce Státní bezpečností a pustili se do realizace své vize; o umělcích, kteří se nepoddali represím a nezaprodali se socialistickému realismu na rozdíl od mnoha svých kolegů. Ba naopak přes všechny strasti totalitní „nesvaté doby“ tvořili svobodně, jak jim „srdce velelo“. Samozřejmě se autorům výstavy nepodařilo všechny sesbírané materiály uplatnit a je jistě i mnoho toho, co je třeba ještě probádat.

A tak budeme doufat, že toto téma neopustí, ale budou se mu věnovat i dále, a že za čas budeme

moci zhlédnout další plody jejich užitečné práce. Ze srdce jim přejeme, aby se to vydařilo. Čtenářům tohoto příspěvku pak vřele doporučuji výstavu navštívit. Nebudou litovat.

Jarmila Radová, foto: Muzeum umění Olomouc
(twitter)

EKUMENICKÁ RADA CÍRKVÍ

Prohlášení Valného shromáždění ERC k válce na Ukrajině a k situaci ukrajinských uprchlíků

Valné shromáždění Ekumenické rady církví v ČR se na svém jednání 22. listopadu 2022 usneslo na následujícím prohlášení:

Církve sdružené v Ekumenické radě církví s velkým znepokojením a s účastí sledují situaci na Ukrajině, která v letošním roce čelí neospravedlnitelné agresi Ruské federace. Odsuzujeme

tuto agresi a vyjadřujeme svou blízkost lidu Ukrajiny.

Uvědomujeme si, že Ukrajina vede boj o svou existenci, svobodu a přežití. Existenční výzva je to ale i pro hodnoty, které chceme zastávat v našem životě – pro svobodu, demokracii, právní jistotu a lidská práva. Naše zkušenost s totalitním režimem, který máme ještě v živě ►

paměti, nás tím spíše vybízí k tomu, abychom se postavili proti novodobé totalitě putinovského režimu.

V modlitbě myslíme na všechny oběti války, na padlé a zraněné a jejich blízké. Myslíme v modlitbě také na všechny, kdo podle svých sil a možností pomáhají hledat cestu k trvale udržitelnému a spravedlivému míru.

I naše společenství a naši věřící jsou zasaženi ekonomickou krizí, krizí dostupnosti energií a zdražováním. Uvědomujeme si, že tyto problémy mají přímou souvislost i s ruskou agresí proti Ukrajině, za kterou morální odpovědnost nese agresor. Uvědomujeme si, že v této situaci je úkolem nás všech spolupodílet se na řešení a hledat pomoc pro všechny, kdo jsou jí existenčně zasaženi.

Vnímáme potřeby ukrajinských uprchlíků, kteří k nám přišli a přicházejí. Zejména v zimním období je možné, že v důsledku ruských zločinných útoků proti civilní infrastruktuře budeme svědky další vlny příchozích. Chceme jako církve být připraveni pomáhat a vytvářet

atmosféru otevřenosti a přijetí. Uvědomujeme si, že Ukrajinci, kteří v ČR pracují, jsou přínosem pro naši ekonomiku. Důrazně se ohrazujeme proti tvrzením, že by pomoc Ukrajincům byla na úkor našich občanů.

**EKUMENICKÁ
RADA CÍRKVÍ
V ČESKÉ REPUBLICE**

Rozumíme těm, kteří jsou v tomto čase zasaženi nejistotou. Uvědomujeme si, že doba je nelehká, ale Bůh je nadějí pro každou situaci. Vyjadřujeme vděčnost a hlubokou úctu všem, kdo se podílejí na pomoci. Povzbuzujeme k trpělivosti a vytrvalosti v duchu slova Písma: „Bůh není nespravedlivý, a proto nezapomene, jak jste se činem své lásky k němu přiznali, když jste sloužili a ještě sloužíte bratřím.“ (Žd 6,10)

Valné shromáždění ERC v ČR

RECENZE

Usednout ke společnému stolu

Putnovu nemodličskou trilogii uzavírá knížka o česko-židovských básnících

Péčí nakladatelství Biblion vyšla další publikace z cyklu „modliteb pro nemodliče“ Martina C. Putny s názvem *Modlitby česko-židovské*. Kdo si pročeť pozorně i autorův doslov, zví, že je to zároveň kniha poslední, neboť se jí dovršuje trilogie „skoromodliteb“.

Tentokrát nás průvodce Putna vezme na procházku židovským náboženským světem. Jednotlivá zastavení pak představují svátky židov-

ského liturgického roku tak, jak v kalendáři postupují (zde jedno letmé upozornění: židovský rok nezačíná v lednu, jak by se Středoevropanu, ukolébanému gregoriánským kalendářem, mohlo přirozeně zdát, nýbrž svátkem Roš ha-šana, který kupříkladu letos vyšel na 25. září). Společně s naším literárním navigátorem tak prosvítíme všechny hlavní svátky judaismu (Jom kippur, Pesach, Šavuot ad.) očima jeho vyznavačů – literátů Jiřího Lange-
ra a Jiřího Ortena. Proč tentokrát editor zvolil

dvojici „(ne)modličů“? Kniha napoví: Langer a Orten totiž „představují dva póly židovství a češství, literatury a víry“.

Jiří Langer, bratr snad mírně známějšího Františka Langera (vojenského lékaře a dramatika), se narodil do rodiny židovského původu, která již však v té době byla v českém prostředí takřka asimilována. Zpočátku byl i Jiří ke svým kořenům vlažný, potom ovšem nastal zlom – začal se vzdělávat v hebrejštině, talmudu a židovských tradicích. Odjel do haličského Belzu, kde několik let žil mezi tamějšími chasidy, stoupenci velmi starobylého a ortodoxního proudu židovství. Po návratu do Československa sice upustil od některých tradic, upřímnou a živou židovskou víru si však udržel do konce života.

Také Jiří Orten pocházel z židovské rodiny. Na rozdíl od Jiřího Langera však žádné „volání rodu“ nepocítoval. Byl ve svém sekularismu zcela spokojen, židovský původ vnímal maximálně jako zajímavý ornament své identity. Přesto i jeho spiritualita se obrací. Blížící se nacistická pohroma a s ní holocaust (židé jej nazývají *šoa* – zlo) podněcují Ortenovy obavy a úzkost z budoucnosti. Mladý básník se tak pod tlakem existenciálního ohrožení obrací k Písmu, kde hledá útěchu, oporu i naději. „Nebýt nacistické okupace, Orten by zapomněl, že je Žid,“ tvrdí Putna. Specifičnost Ortenova židovství se projevuje i tím, že jeho zbožnost velmi těsně sousedí se zbožností křesťanskou. Tím se však stal jedinečným spirituálním básníkem, který promlouvá k člověku židovskému, křesťanskému, ba i nekonfesnímu.

Komu by tento dualismus židovské spirituality přišel málo, toho Putna potěší v závěru své knížky. K Langerovi s Ortenem totiž při-

pojil ještě rovnou desítku dalších židovských autorů – ať sionistů, či asimilantů – tak zvaný *minjan*, který v původním významu označuje minimální počet dospělých židovských mužů, potřebný ke konání společné pobožnosti. Sem Putna zařadil např. Egona Hostovského, Richarda Weinera či Viktora Fischla.

A aby to bylo vyvážené, přidá Putna i druhý *minjan* – deset osobností, které sice židovství nepřijali, ale zároveň v nich stále rezonuje. Patří sem i ti, kteří sice nemají židovský původ, ale s židovskou vírou a uměním sympatizují. K jednomu stolu tak zde pomyslně usedá Jaroslav Vrchlický, Ladislav Fuks či evangelický farář Milan Balabán. Přisedl si i Putna, který v knize svoji lásku k domu izraelskému veřejně vyzná. Místo tu ještě je, a tak můžete – třeba s touhle „(ne)modlitební knížkou“ – přisednout i vy.

Jiří Langer – Jiří Orten: Modlitby česko-židovské
(ed. M. Putna). Praha, Biblion 2022, 312 s.

Adéla Rozbořilová

Když se Bůh neděje, tak není

Nico ter Linden: Prorok v rybě

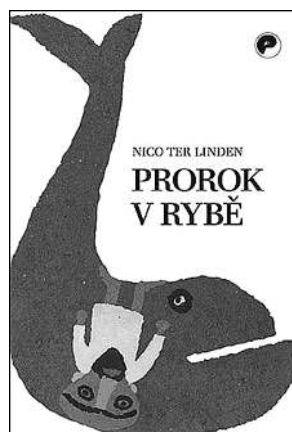
Povídá se, že oči té ryby byly jako okna, kterými mohl Jonáš vyhlížet ven. Modlil se: „...Málem jsem se zalknul, kolem mě jen samá voda, hlavu zamotanou v řasách. Tehdy jsi mě vylovil, můj Pane. Říkal jsme si, teď zemřu, a pomyslel jsem na tebe, má modlitba se donesla až k tvému chrámu. Nevím, jak ti poděkovat. Vlastně ne, pravda je, že to vím: Udělám, co jsi mi uložil.“ Hospodin Jonášovu modlitbu slyšel. Nemohlo by to s tím zlobivým holubem (jméno Jonáš znamená holubice) nakonec dopadnout dobře? „Dovedu ho na břeh,“ řekl Bůh, „protože takhle to přece nemůže zůstat: prorok v rybě.“

Knížka *Prorok v rybě* je pokračování knihy *Země pod duhou* (Eman 2015). V ní jsme se seznámili s Judit a Tobíášem jako s malými dětmi. Hráli si spolu v Jeruzalémě na ulici, když tam napochodovala asyrská vojska a oni byli se svými rodinami odvedeni do Babylonské říše.

Strýček Ben, který je také mezi odvedenými, dětem vypráví příběhy o Pánu Bohu a o jeho lidu. Kniha zasazuje starozákonní příběhy do metapříběhu života dětí a jejich rodin v babylonském zajetí. Tím, že jsme vtaženi právě do doby vzniku některých starozákonních knih, se nám mnohé souvislosti lépe otvírají.

Judit a Tobíáš se stali dospělými, vzali se (to jsme v *Zemi pod duhou* čekali...). Starý vypravěč příběhů strýček Ben zemřel krátce po tom, co dovyprávěl Judit a Tobíášovi o smrti Mojžíše. Naštěstí má starý vypravěč pokračovatele, pásaře Ámose. Ámos se vyučil ještě v chrámové škole v Jeruzalémě, strýčkovi Benovi pomáhal zapisovat jeho vyprávění.

Mnoho starozákonních příběhů získalo svou písemnou podobu právě v babylonském zajetí. Písař Ámos vysvětluje svým mladým přátelům, Judit a Tobíášovi: „Momentálně pracujeme na příbězích o Jozuovi. A pokoušíme se je zapsat tak, abychom se z nich tady v Babyloně dokázali poučit, než Bůh dopustí, abychom mohli vejít do své země znova... Nejsou to příběhy o tom, co se tehdy přesně odehrálo, protože o to nejde. Nepíšeme jen tak o minulosti, píšeme o minulosti, abychom se z ní poučili pro budoucnost.“

Písař Ámos chodí k Judit a Tobíášovi na návštěvu a vypráví o Jozuovi, soudcích a Rút. O prorocích Jeremjášovi a Jonášovi, o králich Saulovi, Davidovi, Šalomounovi. O králi Achabovi a proroku Eliášovi, který mu chodil připomínat Hospodina.

Autor knihy, nizozemský farář a vypravěč Nico ter Linden, zařazuje do knihy i příběhy, které písař Ámos Judit a Tobíášovi v době babylonského zajetí nemohl vyprávět, protože byly zapsány až několik set let po jejich smrti, asi 150 let před začátkem našeho letopočtu. Jsou to příběhy o Ester a Danielovi.

V té době nad Izraelem i dalšími zeměmi vládne syrský král Antiochos IV. K jeho vládě patří i boj proti víře, která není tou jeho vírou. S izraelským Bohem nechce mít pohanský král nic společného, zakazuje slavení šabatu, chování do synagogy nebo do chrámu. Izraelci proti tomuto králi vytáhnou do boje se zbraněmi a slovy; vznikají příběhy o statečných, kteří měli odvahu se postavit vládčům. O Ester a Danielovi, o Danielových souputnících Šadrakovi, Měšakovi a Abed-Negovi. Židé si o těchto hrdinách čtou o šabatu a čerpají z příběhů odvahu; jinotaje jsou srozumitelné.

Kniha končí dopisem „obráceného“ krále Darjaveše. Poté, co nechal živého a zdravého Daniele vytáhnout ze lví jámy a vrhl se mu kolem krku, všem národům celé země píše: „Existuje Bůh? Podivná otázka! Každý přece ví, že existuje kdovíkolik bohů... Ale já jsem se na-

učil od moudrého a odvážného muže a jeho tři přátelé, že je jeden Bůh, který si to jméno skutečně zaslouží: Bůh Izraele. Je Bohem, který osvobozuje a zachraňuje... tento Bůh „neexistuje“, tento Bůh se děje. A když se neděje, není.

Tento Bůh se děje, když přestáváme uctívat peníze a jsme pohostinní k cizincům. Tento Bůh se děje, když se ve všech zemích světa, které Bůh stvořil, mohou děti učit a hrát si a když slabí nejsou vykořisťováni... Chtěl bych být králem takové země, kde se takto děje Bůh...“ Živé vyprávění Nico ter Lindena nás opět zve k víře v Boha, který „se děje“. Ilustrace Ceseli Jitty pozvání dobře doplňují. Nechte se také pozvat, vtáhnout, poučit i překvapit či zneklidnit.

Nico ter Linden: Prorok v rybě

Praha, Eman 2022, 288 s.

Lenka Řidzoňová

RECENZE

Fikce a láska

Který milostný příběh není velký?

A další příběh o lásce. Velevážené publikum, tentokrát vás zve Alena Wagneřová (*1936), historička a spisovatelka, emigrantka a přece srdcem Češka. A cože je to za lásku? Jejimi protagonisty jsou osoby, které patří k rodině, jež se stala další její srdeční záležitostí, k rodině Nádherných.

Sidonii Nádherné věnovala biografii již v roce 2010 a o tři roky později publikovala knihu o jejím starším bratru Johannesovi. A nyní je proplétá v příběhu složeném formálně jen ze dvou dopisů. V tom prvním se ujímá pera Antonín Podlaha, římskokatolický kněz a přítel rodiny Nádherných. Prostřednictvím jak svého dopisu, tak přiloženou výpověď Johannese, kterou mu ten napsal těsně před svou sebevraždou, se pokouší zodpovědět otázku po odhalení skutečného vztahu Sidonie a jejího bratra.

Tu otázku si však nepoložil on sám. Při hledání její odpovědi otevírá pisatel ale také svoje srdce a svěruje se se svým tajemstvím, úzce spjatým s řečenou rodinou. Vrstvením otazníků a tajemství se kniha stává napínavou a člověk ji přečte překotně, spěšně, aby se dozvěděl rozuzlení. I proto jsem četla s tužkou v ruce, abych se nepřipravila o ta místa, která mi připadala inspirativní a k zamyšlení. První svou poznámku jsem si udělala na straně 61, následovaly strany 112 a 113 a po nich od strany 116 bylo těch podškrtnutí více na každé stránce až do konce příběhu. S chutí jsme si pak přečetla i dovětek autorky, ve kterém odhaluje, co je, a co není v příběhu historická pravda.

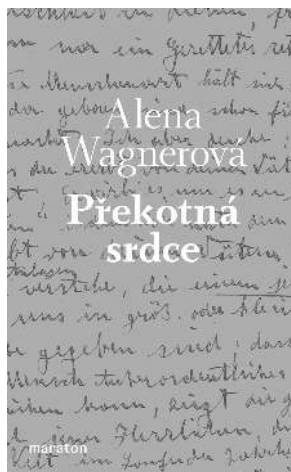
On je to vlastně docela velký příběh. Ostatně která láska taková není? Dělají příběhy většími či menšími právě jejich vyprávěči? Tak jako ►

se dá pozvednout či zkazit vtip, když ho někdo (ne)umí vyprávět?

Vracím se opakovaně k větě, v níž se Alena Wagnerová skrze Antonína Podlahu zamýšlí nad mladým Johannesem. Píše: „A já jsem pochopil, že řád světa, jaký ve svých protikladech je, on nikdy nepřijme; od té chvíle jsem se o něj jen víc bál, protože jsem věděl, že jen hluboce opěťovaná láska k druhému člověku mu může pomoci k tomu, aby se s tímto světem spokojil.“ Myslím si, že to je obecnější pravda. Stejně tak si to myslím o těchto „Johannesových“ slovech: „Dokud jsme dětmi, dáváme ze sebe životu daleko víc, než když dorosteme ... pak se všechno stane prázdným a my jen naříkáme a chceme jen brát – a to nás dělá chudými. Ať je tomu jakkoliv, čerpat musí člověk ze sebe – a pak je bohat.“ A o něco dál „Johannes“ popisuje svůj prožitek smíření, jak říká, očištění: „... a najednou jsem si uvědomil, že je to zcela lhostejné, jestli nějaký Johannes Nádherný dýchá, leží a dívá se do stropu. Protože kolik takových už před ním bylo, kteří leželi, dýchali a dívali se do stropu. Bylo to pro mne zcela nové poznání a zařadilo mne mezi ostatní. ... Byl jsem součástí sítě napjaté nad světem, do které jsem přidal několik ok, možná i několik uzlů, do té sítě života, která bude beze mne existovat navěky.“

Je známo, že Johannes Nádherný spáchal sebevraždu. Myslím si, že to byla potřeba spisovatelky porozumět některým navenek se různě projevujícím vazbám uvnitř i vně rodiny Nádherných (ostatně sama o svém podnětu ke

knize mluví ve svém dovětku) a zároveň její cit a životní zkušenosti, které se promítají v osobách hrdinů knihy, kterou pojmenovala *Překotná srdce*. Proč zrovna překotná? Nevím, to jsem z příběhu nepochopila. Snad že milující srdce jsou zrychlená? Ač je tento příběh do značné míry fiktivní, přesto, soudím, říká hodně o tématu, které se dotýká nás všech.

Nakladatelství Maraton vzniklo na počátku roku 2020. Vydává nejen českou a současnou i již klasickou světovou prózu, ale zaměřuje se také na literaturu faktu jednak z historie, jednak s důrazem na knihy reflektující závažné problémy současnosti.

Alena Wagnerová: *Překotná srdce*.

Praha, Maraton 2022, 132 s.

Mirka Fůrová

POSLEDNÍ SLOVO

Ježíš na Hrad!

Všichni tím teď žijeme. Přímá prezidentská volba nás aktivizuje, polarizuje, probouzí emoce, vášně a nekonečné diskuse. Přemýšlíme o kandidátech, řešíme jejich klady a zápory, vzta-

hujeme se k nim s intenzitou, jako bychom je osobně znali, skoro každá naše konverzace se dříve či později stočí k otázce, koho volit, či naopak za žádnou cenu nevolit, kdo je nejlepší,

kdo snad celkem ujde, kdo je „menší zlo“ a kdo naopak zlo největší.

Někteří svého kandidáta podporujeme natolik, že mu pomáháme s kampaní, někteří jsme přispěli finančně nebo alespoň podpisem petice, mnozí za svého favorita kopeme na sociálních sítích – a někteří aspoň občas brojíme proti „těm druhým“. Jeden říkáme: Já jsem Petrův! a jiný: Já zas Apollův!

Jenže my jsme hlavně Kristovi. Za hlavu, šéfa, krále, pána – prostě nejvyšší autoritu – jsme si zvolili Nazaretského. Zkusme si to tedy představit: Jaký by byl vlastně Ježíš prezident? Jak by se nám tu žilo pod jeho vládou? Přinesl by „klid a řád“? Nebo by spíš „pomáhal lidem“? Snažil by se „nastartovat Česko“? Jistěže ano, ale asi hodně jinak, než nám slibují prezidentští kandidáti (nebo jak si to my slibujeme od nich). Ježíšův volební program zněl jako opravdu dobrá zpráva: Chystá se velký převrat. Nebe se ujme vlády na zemi. Už je to tady! Tady a teď. Mezi námi.

A tak si říkám, jaká dobrá zpráva může v současném mumraji znít k nám? Možná právě ta, že ať už v politických kláních vítězí kdokoli, náš život v posledku neovládá Herodes ani Pilát, Hrad ani Strakovka, Losna ani Mažňák, ale ten, jehož narození jsme slavili o Vánocích: „Podivuhodný rádce, Mocný Bůh, Otec věčnosti, Kníže pokoje. Jeho vláda stále poroste a jeho pokoj bude bez konce.“

První křesťané tenhle program vděčně přijímali a směle vyznávali: *Kyrios Iesous* – „Ježíš je Pán!“ Vlastně šlo o nebezpečnou drzost, provokaci, protistátní slogan, vždyť v římské říši to jediné správné heslo znělo: *Kyrios Kaisar* – „Císař je Pán!“ Ježíš byl ale pro ně o tolik lepší než Cízar, že se stali jeho volebním štábem, že šířili jeho program mezi všechny národy a pro jeho vítězství neváhali nasadit vlastní život.

Jenže Ježíš je dost zvláštní kandidát. Přichází nenápadně, ne s velkohubou kampaní. Nenapadá konkurenci, nekupuje hlasy, neslibuje hory doly. Asi i právě proto tu přímou volbu před dvěma tisíci lety prohrál. V referendu byl

tehdy populárnější Barabáš. V čem je ale tedy ta dobrá zpráva? Nejspíš v tom, že ty volby ještě neskončily! Probíhají dnes, zítra, pozítří, celý náš život. Momentálně ve více než osmi miliardách volebních okrsků. V Česku jich je přes 10,5 milionu. A my máme tu neuvěřitelnou svobodu každý den zvolat: Už je to tady! Ježíš na Hrad mého srdce!

Giotto: Ježíš vjíždí do Jeruzaléma (cca 1305)

A ještě jedna dobrá zpráva: Tváří v tvář všem nelehkým pozemským volbám se můžeme obracet k nebi, každý po svém. Aktuálně třeba i nějak takhle:

Otče náš, který jsi nejvíc,
ať se tvá pověst očistí,
ať se tvá vláda dočká důvěry,
ať se tvůj program naplní,
ať okusíme nebe na zemi.

Dej nám to, na čem doopravdy záleží,
a odpusť nám naše skandály,
ať i my odpouštíme jako ty.
Nenech nás napospas sobě samým
a chraň nás před všemi zloduchy.

Protože ty jsi nejvíc –
za každého režimu a v každém počasí.

Saša Flek, foto: wikipedia.cz

pár bílých pozdravů dává den za oknem... (zima na Vysočině)

foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plišková

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: Ben Skála

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka únorového čísla
je 22. 1. 2023.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem *Praxe víry*.

SVĚTLO PRO DĚČÍN

POMNÍK JAN PALACHA V DĚČÍNĚ

Prosíme, podpořte výstavbu
interaktivního pomníku
Jana Palacha a Jana Zajíce.

25. 2. 1969
Jan Zajíc

19. 1. 1969
Jan Palach

Autor pomníku: David Vávra

Umístění: schodiště před evangelickým kostelem v Děčíně

Předpokládaný termín dokončení: 2024

Více info: www.decin.evangelnet.cz/jan-palach/

Veřejná sbírka

č.ú. 235957915/0300

variabilní symbol: 98005202

QR Plátba

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
PARNÍ SBOR V DĚČÍNĚ

decin@evangelnet.cz

[fsccedecin](https://www.facebook.com/fsccedecin)

[cce_decin](https://www.instagram.com/cce_decin)

[@fsccedecin](https://www.youtube.com/fsccedecin)

Jabok - Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická
a teologická

Studuj s námi...

Sociální práce
Speciální pedagogika

Jabok – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická je církevní škola zřizovaná Salesiány Dona Boska, která již více než 25 let nabízí studium sociální práce, sociální a speciální pedagogiky. Na Jaboku nám nejde pouze o vědomosti, ale také o kultivaci osobnosti, protože máme za to, že odbornost a lidskost musí jít ruku v ruce. Studenti a absolventi na nás oceňují především provázanost teorie s praxí, vedení k přemýšlení a přátelskou atmosféru.

Přijďte se podívat na den otevřených dveří dne 27. 4. 2022 od 10:00 do 16:00 hod.

Přihlášky se podávají elektronicky na <https://is.jabok.cz/prihlaska/>
v termínu od 1. 2. 2022 do 22. 5. 2022

Sledujte nás na

www.jabok.cz, [vosjabok](https://www.facebook.com/vosjabok), [@vosjabok](https://www.instagram.com/vosjabok)

Salmovská 8, 120 00 Praha 2, tel: 211 222 440

Léto 2023

s Českobratrskou
církví evangelickou

